

Sto let volejbalu

v Královéhradeckém kraji

Verze 1.0, únor 2022.

Vývoj dokumentu

Verze	Datum vydání	Změny
1.0	únor 2022	První vydání.

100 LET VOLEJBALU A SLOVO ÚVODEM

Tak náš milovaný volejbal má už sto let – úžasné výročí! A je evidentní, že na svůj věk je ještě hodně čiperný mladík. Podívejme se na kurty či do tělocvičen a uvidíme děti už od šesti let, jak se s obrovskou chutí perou se základy minivolejbalu. Ten bych bez váhání označil jako geniální projekt, který volejbalovému hnutí přivedl velké množství těch opravdu perspektivních uchazečů o budoucí volejbalové mistrovství.

Volejbal tedy omládl a taky zkrásněl. V posledních třiceti letech totiž zaznamenal ještě jeden velký úspěch, když rozvinul dokonce až k účasti na olympijských hrách beach – či chcete-li plážový volejbal. Tady FIVB sbírá zasloužené „body“ a v současné době je největší světovou sportovní organizací, sdružuje celkem dvě stě dvaadvacet národních volejbalových federací! Další sportovní giganti – mezinárodní olympijský výbor, fotbalová či atletická federace jsou až další v pořadí...

Volejbal je tedy globálním sportem a absolutní světovou špičku tvoří Evropa, severní i jižní Amerika a Asie, ale i další kontinenty – Afrika a Oceánie mají výkonnost na to, aby promluvily do pořadí na prestižních akcích. Svá světová mistrovství hraje od roku 1949 (muži), respektive 1952 (ženy), olympijským sportem je od roku 1964. Jeho mladší bratříček beachvolejbal měl první mistrovství světa v roce 1976 a o dvacet let později se představil na olympijských hrách.

Československý či český volejbal zanechal také výraznou stopu, jsme dvojnásobní mistři světa mužů a přivezli jsme z něj další medaile (pomohly i ženy), prosadili jsme se vícenásobně na mistrovstvích Evropy i olympijských hrách a také beach se může chlubit medailovými umístěními. Mezi míčovými sporty je volejbal jedničkou! Spravedlivé je ale konstatování, že převážná většina těchto medailů má už dosti dlouhé vousy...

Malým příspěvkem Královéhradeckého KVS ke sto letům volejbalu je zpracování tohoto Almanachu. Nebylo to nijak lehké. Díky ochotě okresních volejbalových svazů jsme o podklady nouzi neměli. Spíše nás limitovalo, jak svoji historii jednotlivé oddíly a kluby zpracovaly. Dát tomu jednotnou linii se ukázalo být nemožným... A tak se to některým z vás bude zdát trochu nevyrovnané, to obětuje za cenu zveřejnění historických volejbalových faktů a omlouváme se za nedostatky, které v textu najdete, ať jsou to některé události v historii vašich oddílů, nebo chybějící jména aktérů. Zvláštní poděkování patří Královéhradeckému kraji, který celé oslavy podpořil významnou částkou, i proto mohl tento Almanach spatřit světlo světa.

K takhle významnému jubileu se rozhodně gratuluje. Co přeju já? Určitě zdraví všech, kteří si ho volejbalem nepochybně upevňují. Věřím v brzké poražení koronaviru, vždyť my, sportovci, bojovat umíme! Přeju také stále přibývajícím počtům trenérů, funkcionářů, rozhodčích a především hráčů. Volejbal, sport „gentlemanů“, při kterém nedochází k osobním kontaktům a faulům, je připraven nabídnout své soutěže (profesionální, výkonnostní, amatérské) všem zájemcům od mateřské školy až třeba po superveterány a hráče důchodového věku.

Milý volejbale – buď tedy zdrav a nestárni!

Václav Nidrlé
předseda Královéhradeckého KVS

Poznámka 1: V textu jsou používány termíny v mužském rodě, tedy trenéři, hráči a funkcionáři, jsou tím samozřejmě myšleny i ženy a dívky, tedy trenérky hráčky a funkcionářky. Kromě toho v textu nejsou uváděny akademické tituly aktérů.

Poznámka 2: Fotografie jsou popisovány od horní řady vlevo, jedna řada je jeden řádek.

SVĚTOVÝ VOLEJBAL

Volejbal spatřil světlo světa v roce 1895 v Holyoke ve státě Massachusetts v USA a vymyslel ho sportovní ředitel tamní pobočky YMCA William G. Morgan. Snažil se vytvořit hru, která by vyhovovala kondiční potřebě jeho svěřenců, eliminovala osobní styk soupeřů, ale přitom byla dostatečně fyzicky náročná. Vybral a přizpůsobil některé prvky z jiných her, z tenisu a badmintonu síť (proto původní název hry Mintonette), z baseballu rozdělení hry na innings (servisy), z basketbalu dribling (odbití míče nad sebe). Asi po ročním zkoušení a úpravách předvedl Morgan hru na konferenci sportovních ředitelů YMCA. Sklidila úspěch a bylo doporučeno její přejmenování na Volley-Ball, teprve od roku 1952 oficiálně na Volleyball.

Díky národní a mezinárodní síti poboček YMCA se hra začala rychle šířit. Nejprve po celých USA, potom díky vyslancům YMCA a americkým vojákům (díky válečným operacím) po celém světě. K prvním volejbalovým základnám patří roku 1900 Kanada, 1905 Čína, 1906 Kuba, 1908 Japonsko, 1910 Filipíny, 1912 Uruguay, 1915 Egypt a Francie, 1917 Brazílie. Po první světové válce celá Evropa, Pobaltí a západ Ruska. Už pět let po představení v Japonsku byl volejbal zařazen do programu prvního ročníku Olympijských her Dálného východu na Filipínách, které už v té době měly pět tisíc volejbalových hřišť. Zúčastnily se jich tři země – Filipíny (vítěz volejbalového turnaje), Čína a Japonsko. Družstva hrála ještě se šestnácti hráči, ale potom až do druhé světové války se asijský volejbal hrál v družstvech o devíti hráčích. Filipíny a celý Dálný východ byly v té době Mekkou rozvoje volejbalu. Na základě jejich zkušeností bylo zrušeno nudné a dlouhodobé přihrávání míče na jedné straně sítě a zavedeno pravidlo tří doteků. Filipínci už v roce 1916 zavedli nejdůležitější prvky útočné hry – nahrávku (tehdy vysokou) a smeč, a tím vlastně první specializace nahrávače a smečaře. Údajně byli i autory nahrávky na rychlíka a vbíhání nahrávače ze zadní řady. Japonci v šedesátých letech do šestkového volejbalu zavedli plachtící podání, bagr, útočné kombinace s křížením, rychlou nahrávku do kúlu, specializace na místech v zadní řadě. Přínosem Číny k rozvoji útočné hry bylo oběhnutí nahrávačky střední hráčkou a následný útok jednonož. Na základě toho všeho se dá říci, že moderní volejbal se zrodil v Asii.

Severoamerický kontinent se na vývoji volejbalu podílel povinnou rotací hráčů před podáním a snížením počtu hráčů na šest. V osmdesátých letech minulého století USA zavedly hráče specializované na přihrávku a snížily jejich počet na dva. Prvním hráčem, který tehdy používal skutečně tvrdý skákaný servis, byl Kanadčan John Burrel.

V Evropě se v meziválečném období ubíral volejbal vlastní cestou, pouze v národním měřítku. Ve většině států vznikala národní mistrovství, někde doplněná mistrovskými soutěžemi různých organizací. Kromě občasných klubových nebo vysokoškolských styků neexistovaly mezinárodní soutěže. Nejlepší volejbal těchto let se hrál v pobaltských státech.

Afrika, přes stejný začátek volejbalu jako v Evropě, se na jeho rozvoji nijak významně nepodílela.

Jižní Amerika se v šestkovém volejbalu zaskvěla některými vynikajícími výsledky, ale na žádných výrazných inovacích se nepodílela. Brazílie však byla rozhodující silou při vzniku beachvolejbalu, jeho propagaci a rozšiřování.

První národní volejbalový svaz byl založen v Uruguay v roce 1915, druhý v Estonsku 1919 a třetí v ČSR 1921. První snahy o vytvoření mezinárodní volejbalové federace sahají do roku 1928. Po mnoha jednáních, přerušených druhou světovou válkou, k němu však došlo až na ustavujícím kongresu FIVB, který se sešel ve dnech 17. - 21. dubna 1947 v Paříži. Zakladatelé FIVB byly Belgie, Brazílie, Československo, Egypt, Francie, Itálie, Jugoslávie, Maďarsko, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Uruguay a USA. Prvním prezidentem FIVB byl zvolen Paul Libaud z Francie, dalšími potom byli Rubén Acosta (Mexiko) od roku 1984, dále pak od roku 2008 Wej Ťi-Čung (Čína), od roku 2012 pak Brazilec Ary Graca. Před vedením FIVB postavil ustavující kongres (1947) tři základní úkoly:

První předseda FIVB Paul Libaud

1. Vytvořit pevnou organizační strukturu, včetně celosvětového šíření volejbalu
2. Vytvořit pravidelný cyklus mezinárodních soutěží
3. Prosadit volejbal do programu Olympijských her

Zatímco první dva body se vedení FIVB podařilo plnit, u bodu třetího se to protahovalo. Až na kongresu FIVB v Sofii v roce 1957 proběhl ukázkový turnaj, který delegáty přesvědčil o velkém potenciálu volejbalu a přesvědčil je k jeho zařazení do programu Olympijských her. V roce 1960 v Římě k tomu ještě nedošlo, volejbal se začal hrát až v roce 1964 v Tokiu. Naším reprezentantům hned přinesl úspěch v podobě stříbrných medailí mužů.

Jak už bylo řečeno, před druhou světovou válkou mezinárodní volejbalové styky neexistovaly, nehrály se žádné mezinárodní soutěže. Po skončení války a vzniku FIVB došlo k velkému rozmachu volejbalu, národní svazy vznikaly jako houby po dešti. A tak bylo jedním z prvních úkolů FIVB vytvoření systému mezinárodních soutěží, a to na úrovni reprezentací národních i klubových. Již v roce 1948 se v Římě uskutečnilo první Mistrovství Evropy mužů a hned rok nato proběhlo v Praze první Mistrovství světa mužů a Mistrovství Evropy žen. První mistrovství světa žen uspořádala Moskva v roce 1952.

Na poli klubovém byl první soutěží Pohár mistrů evropských zemí v soutěžním ročníku 1959-60 u mužů a 1961-62 u žen. V obou kategoriích získala naše družstva vítězství, muži Spartaku a Zbrojovky Brno v sezónách 1967-68 a 1971-72 a Dukly Liberec v sezóně 1975-76, ženy RH Praha v sezónách 1975-76 a 1979-80.

Tak, jak se zvyšoval počet národních federací, zvyšovala se konkurence v boji o medaile a trenéři přemýšleli, jak soupeře přehrát, a hlavně jak zvýšit efektivitu útoku. Do volejbalu byly zaváděny nové prvky – vbíhání nahrávače ze zadní řady, zavedení bagru, nové způsoby servisu (plachtící, estonské, skákané), specializace hráčů na příjem podání, nahrávka z výskoku, tvrdý útok hráče zadní řady ze zóny 1 z vysoké nahrávky, tvrdý útok hráče zadní řady ze zóny 6 („pajp“) a jiné.

Jak se vyvíjel volejbal, vyvíjela se také volejbalová pravidla. Pokud se týká meziválečného období, byly úpravy pravidel prováděny pouze na úrovni národních soutěží. Po druhé světové válce a vzniku FIVB se mohly úpravy, změny a doplnění nových pravidel provádět pouze jedenkrát za čtyři roky, vždy po schválení kongresem FIVB. Alespoň ta nejzávažnější nová pravidla z té doby jsou: rok 1950 – ve světě zavedena třímetrová útočná čára (v ČSR až v roce 1953), 1956 – povolena dvě střídání hráčů v setu, 1960 – povoleno šest střídání hráčů v setu, 1963 – stanovena výška sítě u mužů 243 cm, u žen 224 cm, 1964 – povolen přesah sítě blokem, 1972 – zavedeny anténky, 1976 – zavedena oficiální znamení rozhodčích, 1976 – dotek míče blokem není první odbití, může se hrát ještě třikrát, 1994 – hráč se může míče dotknout kteroukoliv částí těla, tedy i nohou, 1998 – zrušeny ztráty, první čtyři sety se hrají do

pětadvaceti bodů, pátý set do patnácti bodů, povoleno hraní barevnými míči, zavedeno libero, 2000 – povolen dotek sítě míčem při podání, které se může provádět po celé šířce hřiště.

Kdo hrál nejlepší volejbal po druhé světové válce? V kategorii mužů ve čtyřicátých, padesátých a šedesátých vládla světovému volejbalu Evropa – SSSR, ČSR (ČSSR), Rumunsko, Bulharsko, Polsko, následované Francií, Jugoslávií, Itálií, Japonskem, USA, Čínou a Brazílií. V sedmdesátých a osmdesátých letech to byly SSSR, USA a Polsko, pronásledované Japonskem, Itálií, Kubou, Brazílií, NDR a Argentinou. V letech devadesátých a v první dekádě jedenadvacátého století byly na vrcholu Itálie a Brazílie, následované Kubou, Jugoslávií, Ruskem, Nizozemskem, USA, Francií, nově vzniklým Srbskem, Bulharskem.

V kategorii žen v padesátých a šedesátých letech vládly světovému volejbalu SSSR a Japonsko, následované ČSR, Polskem, Bulharskem, Rumunskem a USA. Léta sedmdesátá a osmdesátá přinesla prvenství SSSR, Japonsku, Kubě a Číně, ohrožovaly je Japonsko, Jižní Korea, Peru a USA. V letech devadesátých a na počátku jedenadvacátého století byly na vrcholu Rusko, Kuba, Itálie a USA, následované Brazílií, Čínou, Peru, Srbskem, Japonskem.

Pokud se týká československého volejbalu, u mužů po velmi úspěšných čtyřicátých až šedesátých letech začal v osmdesátých letech ústup ze slávy, který se ještě prohloubil v letech devadesátých. Od počátku jedenadvacátého století se na světových šampionátech umísťují na desátém až patnáctém místě, pokud se na ty šampionáty proboují. U žen po úspěšných padesátých a šedesátých letech došlo v letech sedmdesátých ke zhoršení a od osmdesátých let se na světových šampionátech umísťují v dolní polovině tabulky, nebo se na ně neproboují.

Nedílnou součástí současného volejbalu je plážový volejbal. První zmínky o vzniku beachvolejbalu pocházejí už z dob po první světové válce, kdy američtí vojáci trávili volný čas pod vysokou sítí na plážích. Postupem času se beachvolejbal dostává i do Evropy, první zemí je Francie. Nejstarší turnaj se konal v roce 1954 v Santa Monice (USA). FIVB založila v roce 1986 Světovou radu beachvolejbalu. Roku 1992 byl plážový volejbal předveden jako ukázkový sport na Olympijských hrách v Barceloně, od roku 1996 (Atlanta) je pravidelnou součástí OH. První mistrovství světa se konalo již v roce 1976.

ČESKOSLOVENSKÝ VOLEJBAL

Pokud by měl československý volejbal rodný list, jako matka by v něm byla zapsána YMCA a jako otec Vysokoškolský sport (VS). Tyto organizace mají největší zásluhy na jeho začátcích u nás. YMCA měla své pobočky již na území Rakousko-Uherska, za války působili její aktivisté mezi našimi legionáři v Rusku a Itálii. Po vzniku Československa k nám na pozvání prezidenta T. G. Masaryka přišlo několik desítek instruktorů YMCA s cílem zakládání regionálních sdružení v místech, kde se volejbal nejrychleji uchytil – Praha, České Budějovice, Hradec Králové, Kladno, Liberec, Plzeň a Rakovník v Čechách, Brno, Kroměříž a Znojmo na Moravě a Bratislava, Banská Bystrica a Lučenec na Slovensku. Volejbal se začal hrát i na vojenských posádkách v Milovicích, Plzni, Praze, Vysokém Mýtě, Stříbře. Od roku 1923 začala YMCA pořádat svoje regionální přebory a od roku 1925 i celostátní mistrovství.

V roce 1921 byl u pražské YMCA zřízen první volejbalový organizační celek, ve volejbalové Ročence z roku 1946 nazvaný „volejbalový svaz“.

Jeho název i činnost sportovní či organizační nebyla nikde zaznamenána, přesto je rok 1921 uznán i mezinárodními orgány za zrod československého volejbalu. Teprve v roce 1923 byl ustaven oficiální, na YMCA nezávislý, Československý volejbalový svaz, jehož prvním předsedou se stal Josef Antonín First. V roce 1924 rozšířil svaz svou činnost o basketbal a změnil název na Československý volejbalový a basketbalový svaz (ČVBBS).

Josef Antonín First, první předseda společné federace volejbalu a basketbalu

Organizace Vysokoškolský sport (VS) vznikla v Praze v roce 1910 z popudu Františka Smotlachy z Karlovy university. Střediska později vznikala i v dalších městech (Brno, Příbram, Bratislava a jiné). V roce 1919 byl při Strakově akademii založen první volejbalový oddíl VS a pak jako lavina vznikaly další. Oddíly VS v této době tvořily stěžejní základnu ČVBBS a v letech 1924-29 dominovaly na MR se ziskem pěti titulů. Stranou zájmu o volejbal nezůstali ani středoškoláci, kde byl jeho propagátorem profesor Pipal. Volejbal byl už roku 1921 zařazen do náplně Středoškolských her. Nemohl uniknout pozornosti skautů, trampů, ani tradičních tělocvičných spolků a klubů s odlišnou náplní – atletických, turistických, vodáckých a jiných.

Pro další rozvoj volejbalu v ČSR byl zásadním vztah České obce sokolské k tomuto sportu, volejbal se stal nejoblíbenějším sokolským sportem.

Svůj první celostátní přebor uspořádala ČOS v roce 1926. První zmínky o ženském volejbalu se objevují v našem tisku v roce 1924 a jeho průkopnicemi byly členky dívčího sdružení YWCA, vysokoškolačky a středoškolačky. První svazové mistrovství republiky se uskutečnilo až v roce 1931 a první titul získaly vysokoškolačky z VBVS Praha. První mužské svazové MR proběhlo v roce 1924 a první mistrovský titul získala Strakova akademie. Premiérou mezinárodních styků se stala účast výběru mužů československé YMCA na Světových hrách v Kodani v roce 1927. Náš tým skončil třetí za Lotyšskem a Estonskem.

Rozvoj volejbalu ve třicátých letech ovlivnili především Sokolové. Brzo se zformovala silná sokolská družstva, která po zapojení do svazových soutěží začala konkurovat nejlepším vysokoškolským týmům. Ty ještě získaly mistrovské tituly v letech 1930-34, ale potom převzaly vládu sokolské týmy z Kroměříže, Brna, Plzně a Pardubic. V ženách to byly neporazitelné Sokolky z Plzně, které získaly mistrovský titul pětikrát v letech 1934-39.

Zahraniční styky byly stále ojedinělé a podílely se na nich především celky YMCA a VS. Jednalo se o reciproční utkání s estonskými a polskými volejbalisty a od roku 1932 také o účast na přeborech Svazu slovanského sokolstva. Na všech vítězila naše družstva.

Další rozmach volejbalu utlumila druhá světová válka. V roce 1939 byly uzavřeny české vysoké školy a zanikla střediska Vysokoškolského sportu. Hráči přešli do tradičních civilních klubů a dál pokračovali v činnosti. V roce 1941 byl zrušen Sokol, jeho majetek byl zabaven nacisty. Nejlepší sokolské týmy našly útočiště ve sportovních klubech a dál se dělily o tituly protektorátních mistrů Čech a Moravy. V mužích to byly SK Pardubice, Viktoria Plzeň a SK Phillips, v ženách Viktoria Plzeň.

V roce 1946 pak došlo k rozdělení ČVBS na volejbalový a basketbalový svaz, ten volejbalový se dále rozdělil na česky a slovenský. V čele Českého volejbalového svazu byl Jiří Havel. Volejbalisté začali využívat otevřených možností mezinárodního styku jak na úrovni klubové, tak i reprezentační. V roce 1946 proběhlo v Praze utkání našich reprezentantů s Francií s vítězstvím ČSR 3:0. V předvečer tohoto utkání 26. srpna 1946 došlo ke schůzce zástupců volejbalových svazů ČSR, Francie a Polska, při které jejich předsedové Jiří Havel, Paul Libaud a Romuald Wirszillo podepsali dohodu o svolání ustavujícího kongresu mezinárodní volejbalové federace FIVB v roce 1947. Mezinárodní styky se rozjely naplno a náš volejbal začal sbírat úspěchy. Ve dnech 23. - 27. srpna 1947 proběhly v Paříži v pořadí již IX. Světové akademické letní hry, na kterých náš výběr mužů získal titul Akademických mistrů světa.

Ve dnech 5. - 14. září 1948 startovaly výběry mužů a žen ČSR na Balkánsko-středoevropských hrách v Sofii. Se svými soupeři z Bulharska, Jugoslávie, Maďarska, Polska a Rumunska naše celky ani jednou neprohrály.

Ještě v roce 1948 ve dnech 24. - 26. září se uskutečnilo se uskutečnilo první mistrovství Evropy mužů v Římě. Naši reprezentanti porazili Nizozemce, Portugalce, Francouze, Belgičany a Italy a získali titul mistrů Evropy. Ve dnech 10. - 18. září 1949 se v Praze uskutečnilo první mistrovství světa mužů a první mistrovství Evropy žen a oba naše celky získaly stříbrné medaile. První mistrovství světa žen se konalo v roce 1952 v Moskvě a naše ženy na něm získaly bronzové medaile. Potom už pokračovaly šampionáty i olympijské hry v daných intervalech. Českoslovenští volejbalisté na nich zatím získali celkem šestadvacet medailí (šest zlatých, třináct stříbrných a sedm bronzových). Z toho dvacet medailí získali v letech 1948-68 a tak právem jsou tato léta nazývána zlatou érou československého volejbalu.

Poválečné mistrovské soutěže se nejdříve hrály podle sokolského modelu formou okrskových a župních přeborů, mistrovství Čech a Moravy a Mistrovství ČSR. U republikových a celostátních soutěží z počátečních oblastních přeborů, zemských mistrovství a přeboru republiky se přešlo na 2. národní ligu, 1. národní ligu a 1. ligu. Nakonec se názvy ustálily na 2. a 1. lize a extralize. Na konci šedesátých let se extraliga přestěhovala do hal, v osmdesátých letech ji následovala 1. liga a později i 2. liga. V sezóně 1968-69 se soutěže začaly hrát systémem podzim-jaro.

Nejvíce mistrovských titulů v letech 1946-2015 získali muži RH (Olympu) Praha – devět, následováni Duklou Liberec, Jihostrojem České Budějovice a Aerem Odolena Voda – osm, Zbrojovkou Brno – sedm, ÚDA (ATK) – šest a Slavií VŠ (USK) Praha – pět. Jediným slovenským mužstvem, které získalo mistrovský titul, byla v sezónách 1977-78, 1978-79 a 1980-81 Červená hvězda Bratislava. V ženách nejvíce titulů získaly týmy RH (Olymp) Praha – šestnáct, Prostějov – sedm, Střešovice – šest, KP Brno – pět, ATK (ÚDA) Praha, Dynamo Praha a Frenštát pod Radhoštěm – tři. Velmi dobře si vedla také slovenská Slavia UK Bratislava, která získala devět mistrovských titulů.

Rok 1966 – muži RH Praha, mistři republiky
Vedoucí Slabý, Groessl, Bernard, Vykoukal, Štěpánek, trenér Brož, Čuda, Nepustil a Kop
Brdek, Mozr, Perušič, Drobný a Vápenka

Posledních třicet let se u nás velmi bouřlivě rozvíjí beachvolejbal. Přibývá klubů a přibývá i kurtů, beach je zajímavý i pro rekreační hráče. Přicházejí i úspěchy, jmenujme alespoň ty medailové:

MS bronz – 2001 Celbová-Dosoudilová,

ME zlato – 1996 Palinek-Pakosta, 1996 a 1998 Celbová-Dosoudilová,

ME stříbro – 1994 Hudcová-Štorková, 1995 Džavoronok-Fikar, 2017 Kolocová-Kvapilová,
2016 Hermanová-Sluková,

ME bronz – 1997, 1999, 2002 a 2004 Celbová-Dosoudilová, 2018 Hermanová-Sluková.

Nejvýraznější výsledek z olympijských her přivezla z Londýna 2012 dvojice Sluková - Kolocová (páté místo).

Posledních patnáct let se volejbalovým fenoménem v ČR stal barevný minivolejbal, hraje se žlutý, oranžový, červený, zelený a modrý a zapojuje hráče od šesti do čtrnácti let. Vynikající nápad, který dovolil zapojit mnoho mladých zájemců, a tak trochu je „přebrat“ dalším kolektivním sportům. Republikovým koordinátorem je Hradečák Jakub Lejsek.

OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Začátky volejbalu v **Hradci Králové** jsou spojeny se jménem ředitele YMCA v ČSR L. W. Riesse a rokem 1923. U Orlice, kde je dnes areál Slavie, byla vybudována hřiště a na nich začal Riess mladé Hradečáky zasvěcovat do tajů nové hry. O tom, že byli dobrými žáky, svědčí výsledky družstva YMCA. To se pravidelně zúčastňovalo mistrovství YMCA v Čechách, kde patřilo vedle Prahy a Kladna k nejlepším. V roce 1924 uspořádala YMCA v Hradci Králové turnaj, ve kterém domácí družstvo zvítězilo před Sokolem Hradec Králové, DTJ Hradec Králové a Čechii Jičín. Hráči družstva byli František Borovský, Oldřich Kalhous, Alois Macák, Jan Melichar, Karel Růžička, Jiří Martinů, Emil Hajlich a Zdeněk Stoklasa. Velkým uznáním pro družstvo hradecké YMCA bylo, když na obalu prvních volejbalových pravidel byla fotografie hradeckých hráčů – nahrávajícího Kalhouse a smečujícího Melichara. V roce 1927 proběhlo v Kladně mistrovství YMCA v Čechách, na kterém hradecké mužstvo skončilo na druhém místě po finálové porážce s Kladnem. Družstvo hradecké YMCA ukončilo svou činnost už v roce 1938, současně s odchodem jejích instruktorů z republiky kvůli obavám z příchodu nacistů.

Rok 1927 - Volejbalový tým Y.M.C.A Hradec Králové,
Macák, Borovský, Růžička, Melichár, Martinů a Kalhous

Rozvoji volejbalu významně pomáhala Česká obec sokolská (ČOS). Již v roce 1925 se konaly okrskové a župní soutěže dorostu, ve kterých byli hradečtí sokolští volejbalisté úspěšní. Sítem vyřazovacích kol prošel **královéhradecký Sokol** s hráči Vidrmanem, Stoklasou, Kracíkem, Heimmerem, Kozákem a Bydžovským až do závěrečného kola v Praze, kde ho porazil pouze pozdější přeborník ČOS, družstvo Plzně. Ve dvacátých a třicátých letech měl hradecký Sokol silné družstvo mužů, které tvořili hráči Ploška, Zámeš, Jiráček, Khol, Boháč, Helcl, Bezák, Chlebohn, Košťál, Tchoř, Jošt, Forejtek, Antonín a Josef Vaňkové, Horák, Hajlich. Když se k nim v roce 1938 ze zaniklého družstva YMCA přidali hráči Kalhous, Melichar, Růžička a Stoklasa, vzniklo družstvo schopné konkurovat nejlepším družstvům v republice – Sokolu Vysočany, Strakově akademii, Sokolu Pardubice, Sokolu Kroměříž, Phillips Praha. V Sokole se dobře starali i o mládež. Družstvo dorostenců ve složení Vaněk, Myšák, Votava, Vích, Švec, bratři Erbenové, bratři Novákové a Strnad se v roce 1938 vítězstvím v přeboru Orlické župy v konkurenci jedenácti okrsků probojovalo do mistrovství ČOS. Když byl Sokol nacisty v roce 1941 zakázán, našli hráči útočiště v klubu LTK. To byl tenisový klub, který Sokolům uvolnil jeden ze svých kurtů, aby pod jeho hlavičkou mohli pokračovat v činnosti.

V roce 1930 začaly v hradeckém Sokole hrát i ženy. Průkopnicemi ženského volejbalu se staly Zámešová, Čížková, Rajdlová, Šanderová, Jánská, Rytířová a když se k nim ve stejném roce přidaly ženy v Sokole Kukleny, bylo o budoucnosti ženského volejbalu v Hradci rozhodnuto.

Patrně nejlepším hradeckým mužstvem, spolu se Sokolem, bylo ve třicátých a čtyřicátých letech družstvo **SOÚO (Spojené osady údolí Orlice)**. Hráči Vacek, Zourek, Šulc, Dvořáček, Zámeš, Pour, bratři Hruškové a Ježek hráli divizi a o jejich kvalitě svědčí umístění v republikových soutěžích. V mistrovství Čech v roce 1941 páté místo, v roce 1942 sedmé místo. Na mistrovství Protektorátu v letech 1940 šesté místo a 1942 čtvrté místo. A to jim byla soupeřem taková mužstva jako Waldes Praha, Pardubice, Phillips Praha, Kolín, Plzeň, Habes Náchod a Slavie Praha. Mužstvo SOÚO ukončilo činnost po únorovém puči v roce 1948.

Někdy mezi lety 1936–1948 - družstvo SOÚO – Spojené osady údolím Orlice
Vacek, Zourek, Šulc, Dvořáček, Zámeš, Pour, bratři Hruškové, Ježek

Dalším klubem, kde se volejbal hrál už ve dvacátých letech minulého století, byla **DTJ (Dělnická tělocvičná jednota)**. Na hřišti na pravém břehu Labe se hrál volejbal rekreační, nebo se mužstvo zúčastňovalo turnajů. Mistrovských soutěží se hráči Šafránek, Gregora, Carda, Divecký, bratři Pourové, Čepek, Koblížek, Vachala a Hodoval začali zúčastňovat až na konci třicátých a ve čtyřicátých letech.

Kromě zmíněných volejbalových klubů existovaly ve třicátých a čtyřicátých letech i další, např.:

- **Rapaťáci** – bratři Forejtkové, Málek, Springer, Navrátil, Jerie, Holeček, Hejcman, Zourek hráli soutěže až do roku 1948, kdy celý klub přešel do Sokola.
- **SPOKO** – (SPOrtovní Klub Okrouhlík) vznikl v roce 1938 kvůli rekreačnímu volejbalu, v roce 1942 poskytl azyl hráčům zakázaného Sokola Pražské Předměstí a zdědil i jejich soutěže, které hrál pod hlavičkou SPOKO. V roce 1944 mění název na Železničáři a hraje soutěže do roku 1952, kdy direktivně mění název na Lokomotiva.
- **Sokol Pražské Předměstí** – hrál mistrovské soutěže za Sokolovnou na Pražském Předměstí až do zákazu Sokola v roce 1941 (Kocourek, Válek, Pešek, Nesnídal, Hyka, Šimerda a další).
- **Sokol Slezské Předměstí** – na hřišti na slezské plovárně na Orlici hrál převážně soutěže ČOS (Kummer, Munzar, Černošlávka, Bauer).
- **Sokol Kukleny** – jedna z nejstarších jednot v Hradci, její hlavní náplní byla sokolská tělovýchova, volejbal sem přinesli skauti na počátku třicátých let. Hrály se tady soutěže ČOS do roku 1941, kdy hráči přešli do klubu Žižkov Kukleny (Vetýšek. Chudoba, Budínský, Potůček, Kryspín, Konárek a další).
- **Žižkov Kukleny** – založen byl v roce 1938, v roce 1942 po doplnění hráči Sokola Kukleny hráli divizi do roku 1945, kdy klub ukončil činnost (Rejfk, Stránský, Dolanský, Vlach, Hradil a další).

Rozvoji volejbalu v Hradci Králové významně pomohli studenti a profesori středních škol (Kaláb, Nachtman a jiní). Mezi školami se každoročně soutěžilo a nejlepší z nich pak reprezentovala na mistrovství Čech středních škol. V roce 1931 se mistrovství konalo v Pardubicích a ve finále se utkala dvě hradecká mužstva. **Státní reálka** zvítězila nad **Rašínovým klasickým gymnáziem** 2:1. V roce 1932 se hrálo v Praze a fináloví soupeři byli stejní – ale tentokrát zvítězilo Rašínovo gymnázium. V mužstvu reálky působili hráči Broul, Forejtek, Dušek, Andr, Mach, Vacek, Walter, Fechtner, Jícha, Mlíko, Pátý, Ježek, Švec, Placák, Kudrle a Marvan, v družstvu gymnázia Podhajský, Zourek, Chalupa, Vyšohlíd, Springer, Jančárek, Rybišar, Prokop, Šulc. Někteří hráči (Forejtek, Zourek, Ježek) pokračovali ve volejbalové činnosti i na vysokoškolských studiích v Praze.

Rok 1932 - Rašínovo klasické gymnázium
Zleva Chalupa, Zourek, Prokop, prof. Kaláb, Vyšohlíd, Rybišar, Springer, Šulc

Prvním místem na hradeckém „venkově“, kde se začal hrát volejbal, jsou patrně **Třebechovice pod Orebem**. V roce 1922 ho tam přivezli skauti – vysokoškoláci. První hřiště bylo na ostrůvku v toku říčky Dědiny proti Panskému mlýnu. Už za dva roky se třebechovičtí volejbalisté zúčastnili turnaje v Hradci Králové. V roce 1928 se volejbal organizoval v Sokole a DTJ, která měla své hřiště v dnešní ulici Na Stavě. V letech 1936-47 se muži několikrát stali přeborníky krajského svazu DTJ i svazu DTJ v ČSR. V roce 1948 došlo ke sloučení třebechovické tělovýchovy v Závodní sokolské jednotě Kožena. Vzniklo velmi silné družstvo mužů, které vyhrálo krajský přebor a postoupilo do B skupiny Přeboru ČR, účastníky dále byly např. ATK Praha, ZMP (Zaměstnanci města Prahy) Praha, Sokol Pardubice, Liberec, Sokol Kolín, Staré Město Náchod, kde se neprosadilo. To už se hrálo za Sokolovnou, nejprve na jednom a později i na třech hřištích. V roce 1951 v Trutnově na krajském přeboru, za účasti nejlepších družstev z kraje, se družstvo mužů Sokol Kožena Třebechovice stalo krajským přeborníkem. Potom hájilo krajské barvy v soutěži vítězů krajů, nejprve v Doksech (první kolo) a potom v Praze na Spartě (Přebor Čech). Ve velmi silné konkurenci třinácti družstev, mj. pražská ATK, ČKD Stalingrad, ZMP, Libeň a Braník, dosáhlo velkého úspěchu, šestého místa.

V Třebechovicích se dobře starali a stále starají o mládež. Začalo to v roce 1963, kdy dal Josef Věrtelář dohromady družstvo dorostenek, které potom spolu s žákyněmi dlouhá léta trénoval. Přibývala další družstva dívčí i chlapecká, přibývali i trenéři – Andrys nejstarší, Halamka, otec a syn Petr a Martin Hájkovi, Petra a Elena Horákovy, Jahna a další. Starší a mladší žákyně se několikrát zúčastnily Mistrovství ČR, juniorky dosáhly nejvýše na 1. ligu. Pro ženy byl nejvyšší soutěží krajský přebor. Pro úplnost jmenujme alespoň některé hráčky a hráče z bohaté historie třebechovického volejbalu – v ženách např. Z. Andrysová (Talavašková), B. Andrysová (Benešová), Kohoutová (Nejmanová), Hockeová (Dušková), Trefilová (Hašková), Kavuláková (Hrochová) a Horáková (Bětuňáková), v mužích Věrtelář, tři generace Andrysů, Trnka,

Novotný, Potoček, Bednář, Obst, Kroulík, Zemánek, tři generace Hájků, Slavík, Kohout, Netík, otec a syn Škodovi, bratři Hastrdlovi, Opatrný, Rejman a další. Volejbal se v Třebechovicích hraje stále, hlavně v kategoriích mládeže a žen.

O něco později, v polovině třicátých let minulého století, volejbal zakotvil také v **Nechanicích**. Na dvou hřištích za Sokolovnou se hrál výborný volejbal, vynikali především bratři Totterovi, Václav a zejména Ferdinand. Ten se v roce 1944, už v dresu SK Pardubice, stal mistrem republiky. Nechaničtí dorostenci se v roce 1949 na Mistrovství Čech v Liberci umístili na druhém místě a na Mistrovství ČSR v Praze na pátém místě. Družstvo mužů, posílené bývalými dorostenci postoupilo do krajského přeboru 2. třídy a po devíti letech i na čtyři roky do krajského přeboru 1. třídy. Oporami družstva byli Josef Srpek a Josef Petr, dalšími hráči byli předseda a duše oddílu Vladimír Petráček, Pražák, Morávek, Brož, Židek, Kinský, Váňa, Hanuš, Kladívko, Zámečník, Roll a další. Volejbal se v Nechanicích hraje stále, i když většinou na úrovni okresu.

Po skončení druhé světové války se začala obnovovat také činnost sportovních oddílů. Sokolové, kteří za války našli útočiště v jiných klubech, se vrátili do svých mateřských oddílů. Činnost tak obnovily Sokol Hradec Králové, Sokol Pražské Předměstí, Sokol Slezské Předměstí, které spolu s SOÚO, Rapatáky, Želeničáři, DTJ a mimohradeckými např. Třebechovicemi a Nechanicemi začaly hrát mistrovské soutěže.

V březnu 1946 se v hradecké Sokolovně uskutečnilo mezinárodní utkání volejbalistů, ve kterém se výběry mužů a žen Hradce Králové utkaly s reprezentanty Varšavy. Výběr mužů hrál ve složení Gregora, Jukl, Kafka, Kudrle, Svoboda, Šmída, Švec a Vaněk, ženy hrály v sestavě Davidová, Divecká, Goldemayerová, Melounová, Nováčková, Procházková, Vaňková a Žatecká. Výsledky se nedochovaly. V roce 1948 končí činnost dva tradiční účastníci volejbalového dění v Hradci – SOÚO a Rapatáci. Jejich hráči se rozešli do různých hradeckých oddílů. Některá mužstva hledala lepší podmínky pod křídly různých podniků, a tak se na volejbalové mapě Hradce objevují nové názvy – Sokol Škoda, Strojírny Platiště, Závody naftových motorů, VČE, Okresní nemocenská správa, Státní banka československá a jiné.

V padesátých letech se k lepšímu změnila informovanost o volejbalu. V okresním Novém Hradecku a krajské Pochodni se objevují tabulky a články o soutěžích, turnajích a mužstvech, která se jich zúčastňují. Z hradeckých to byla, kromě již dříve jmenovaných, Dynamo Rozvodna Hradec Králové, Posádkový dům armády (PDA) Hradec Králové, Spartak Výzkumný ústav elektrotechnické keramiky (VÚEK) Hradec Králové, Tatran Škroupova, Platiště, Vyšší průmyslová škola Antonína Zápotockého (VPŠAZ, dnes Střední průmyslová škola stavební), Tatran Kukleny, Vojenská lékařská akademie (VLA) Hradec Králové, Žižka Hradec Králové, Slovan Hradec Králové, Třebeš, Pouchov, Dynamo Hradec Králové, Malšovice, Svobodné Dvory, Nový Hradec Králové, z „venkovských“ potom Černilov, Libčany, Všešary, Lhota pod Libčany, Stěžery, Neděliště. Jmenovaná družstva hrála okresní nebo krajské soutěže, pouze muži Strojírny Platiště v letech 1954 a 1955 (Bárta, Nouzecký, Kašpar, Kohout, Svoboda, Vachala) a Dynama v letech 1956 a 1957 hráli v oblastní soutěži (dnes 2. liga). V šedesátých letech se v tabulkách okresních a krajských soutěží objevují nová jména – Vysokoškolská tělovýchovná jednota (VŠTJ) Hradec Králové, Dukla Hradec Králové, Slavia Pedagogická fakulta (PF) Hradec Králové, Rudá hvězda Hradec Králové (Volejbalový klub), na venkově Hněvčoves, Hořiněves, Roudnice, Předměřice. I tato družstva působí v okresních a krajských soutěžích, pouze ženy Slovanu (Škopová, Vávrová, Šejvlová, Francová, Kvadrátová, Macáková a další) v sezónách 1961-62 a 1963-64 startují ve 2. lize. V dalších letech jsou ještě zaznamenána hradecká družstva DTJ, Orel, Farmaceutická fakulta (FaF) a Meteor, na venkově Hlušice, Nový Bydžov, Těchlovice.

V průběhu uplynulých let většina ze jmenovaných oddílů zanikla. V Hradci jsou dnes kromě Slavia aktivní ještě Slezské Předměstí, Pouchov, Malšovice, Třebeš, Platiště, Lokomotiva, VK, Orel, DTJ, v okolí Třebechovice, Nechanice, Lhota pod Libčany, Chlumec nad Cidlinou, Nový Bydžov, Stěžery, Černilov a Smiřice, Všešary nehrají žádnou soutěž, ale pořádají turnaj.

V roce 1966 došlo k události významné pro další rozvoj volejbalu v Hradci Králové – byl založen volejbalový oddíl **Slavia Hradec Králové**. Do té doby měla Slavia několik oddílů, ale volejbal mezi nimi nebyl. Přestupem hráčů Žižky a Slovanu získala Slavia nejen účast v krajských soutěžích, ale v kategorii dorostenců dokonce účast v 1. lize, což byla nejvyšší soutěž. Toto mladé družstvo dosáhlo vrcholu v roce 1973, kdy se stalo mistrem ČSSR. Takového úspěchu potom už mladí slávisté nedosáhli, ale úspěchy jen o něco menšími byly bronzové a stříbrné medaile extraligových kadetů a juniorů v sezóně 2000-01, stříbrné a bronzové medaile žáků z MR 2013 a 2019 a vítězství v Českém poháru žáků 2013. Slavia vychovala řadu hráčů pro extraligová družstva (Krejčík, Šisler, mistři republiky Smutný a Trčka, Mareš, Resch, Novotný, Kuchař, Holubec, T. Matuška, Lilko, Široký, Kunc, Kollátor) a několik i pro mládežnickou reprezentaci (Pokorný, Holubec, T. Matuška, Lilko, Prajsler, Drozen, Hora ml., Střeleček, Kunc, Kollátor, A. Tláškal). Do mužské reprezentace to dosáhli Novotný (čtyřnásobný nejlepší volejbalista ČSSR, šestinásobný mistr ČSSR, dvojnásobný vítěz PMEŽ), Holubec (mistr republiky a několikanásobný mistr Francie), Široký (mistr republiky) a Kunc.

Rok 1973 - Dorostenci Slavie Hradec Králové, mistři ČSSR
Tomek, Trčka, Resch, Schejbal, Pražák, Novotný, trenér Bárta
Jandík, Mareš, I. Pavelka, Hřebík, Němec
Smutný

V kategorii děvčat byla pro Slavii nejúspěšnější sedmdesátá léta, kdy žákyně a dorostenky pravidelně vozily medaile z přeborů ČSR i ČSSR (z ČSR i několik zlatých). Řada hráček posílila extraligové týmy žen (Fabiánová, Kočová, Mertlová, Fejfarová, Novotná, Ambrožová, Droznová, Kořínková), v mládežnické reprezentaci hrály Kočová, Mertlová, Bauerová, D. Kohoutová, Ambrožová, Droznová, Dvořáková, Věcková. V ženách reprezentovaly Linková a Bucková (pětinásobná mistryně Francie).

V práci s mládeží to Slavia dotáhla k největšímu a nejúspěšnějšímu oddílu v kraji, s velkou základnou v žákovských, kadetských a juniorských kategoriích. V kategoriích dospělých už to tak slavné nebylo. Muži dosáhli nejvýše na 1. ligu v sezónách 1973-74, 2001-06 a od sezóny 2009-10 ji hrají dosud. Jinak hráli většinou 2. ligu. Ženy dosáhly na nejlepší výsledek v letech 1993-97, kdy startovaly v extralize (Horová, Bergmanová, Klenková, Svobodová, Bucková, Vobořilová, Myšková, Linková). Jinak hrály většinou 2. ligu, v roce 2015 postoupily do 1. ligy a hrají ji dosud.

Rok 1993 - ženy Slavia HK – postup do extraligy
Trenér Řehoř, Křováková, Bergmanová, Myšková, Horová, Zikešová, Pospíšilová. trenér
German a vedoucí družstva Dostál,
Vobořilová, Klenková, Zámečnicková, Kučerová, Fialová, Maixnerová

Nejúspěšnější kategorií slávistických volejbalistů jsou superveteráni. Družstvo složené nejen ze slávistů, ale i z hráčů jiných oddílů odehrálo v Mistrovství republiky hráčů nad 50 let pod názvem Slavia Hradec Králové čtrnáct ročníků. Za tu dobu získalo v konkurenci družstev z Čech i Moravy šest titulů mistrů republiky, a kromě toho ještě jednu stříbrnou a dvě bronzové medaile.

Rok 2010 - superveteráni Slavia Hradec Králové, první mistrovský titul
Pomr, Matoušek, Klamrt, Buchal, Tichý, Sotona, Šimánek,
Dolanský, Hanč, Smolík, Srna, Lemon

Bohužel, pro oddíl Slavie výborná práce s mládeží kýžený úspěch v podobě vrcholné republikové soutěže dospělých dosud nepřinesla. Nejlepší mládežníci odcházejí do extraligových mužstev a úroveň těch zbývajících stačí právě na 1. ligu. Důležitou roli v činnosti volejbalistů Slavie sehrála sportovní hala. Budovaná v sedmdesátých letech minulého století v akci Z a dokončená v roce 1991, neodpovídá sice dnešním požadavkům na moderní sportovní zařízení (i když je průběžně rekonstruována, má novou palubovku, nová sociální zařízení a pracuje se na střeše), ale má jednu obrovskou výhodu – je velká. Je možno do ní

vtěsnat šest volejbalových kurtů, takže ji ČVS každý rok využívá k pořádání republikových soutěží všech mládežnických kategorií s velkým počtem družstev (turnaje mistrovství republiky, Českého poháru, Myslíkova memoriálu či testovací turnaje). Slouží však nejen volejbalistům, ale i dalším sportům Slavie. Využívá ji také Amatérská volejbalová liga k pořádání svých turnajů a hradecká volejbalová amatérská veřejnost. Díky svým rozměrům, blízkosti vhodného stravování a ubytování, využily v letech 2013-18 halu ke svým soustředěním reprezentační družstva mužů a žen. Hradecká volejbalová veřejnost tak mohla během těchto soustředění vidět vrcholný světový volejbal v podání našich reprezentantů a hráčů Srbska, Austrálie a Japonska v rámci jejich příprav na mistrovství světa.

Reprezentace Japonska však v Hradci poprvé byla už v roce 1967. Tehdy byl oddíl Slavie pověřen uspořádáním přátelského utkání našich reprezentantů s družstvem Japonska, které se v Evropě připravovalo na Olympijské hry v Mexiku. Je záhadou, proč místem zápasu byl určen Hradec Králové, když tady v té době nebyla žádná vhodná tělocvična, natož hala. Nakonec byl vybrán velký sál Domu odborů (Střelnice), který do té doby sloužil tanečním zábavám, plesům a kulturním představením. Jediný však vyhovoval velikostí i možností většího počtu diváků. Bylo potřeba velkého počtu technických úprav sálu, aby utkání mohlo být v pátek 6. října 1967 zahájeno. Naši nastoupili v mistrovské sestavě z mistrovství světa 1966 ale ani to na vynikající Japonce nestačilo. Zápas skončil vítězstvím Japonska a přinesl pro tisíc diváků vynikající volejbal, v Hradci dosud nevidaný.

V tom, aby se Slavia stala největším a nejúspěšnějším oddílem v kraji, jí kromě hráčů pomáhali také funkcionáři a trenéři. Byla by to dlouhá řada jmen, připomeňme jména některých z nich – Ptáček, Kapl, O. Svoboda, Houska, Vachala, J. Bárta, Ceral, Sýkora, Dvořáček, Šandera, Roubíček, E. Škoda, Veselková, manželé Mertlovi, otec a syn Jermanovi, Senecký, Krejčík, Dolanský, Pokorný, Šotola, Semeráková, Skácelová, otec a syn Lilkovi, Kovalíček, Kubín, Hora, Vik, Lejsek, Trunečková, Kohoutová, Kulhánek, Mňuk, Peiker,

Jak bylo řečeno, péčí o volejbalovou mládež se nejvíc proslavila především Slavia Hradec Králové, ale i v jiných oddílech se mládeži věnovali, i když třeba ne s takovými úspěchy.

Asi 1975 - dorostenci Malšovic.
Kubín, Dolanský, Jakubíček, Poslušný, Hes, Manc a trenér Roháček,
dole Hladík, Voříšek a Matoušek.

V **Malšovicích** v roce 1970 začal Bořek Roháček s žáky (účast na Mistrovství ČR 1971, 1972 – bratři Matouškové, Hes, Dolanský, Matuška, Kubín, Novotný, Voříšek, Vidasov, Jakubíček, Bařha, Kopecký). Když dorostli do dorosteneckého věku, hrál s nimi osm let 1. dorosteneckou ligu (Praha, Ústí nad Labem, Olomouc), nejlepší z nich Hes, Voříšek a Matoušek to dotáhli do extraligy mužů, stejně jako Jakubíček, dvojnásobný mistr republiky a reprezentant na mistrovství Evropy v roce 1983 (páté místo). Druhá úspěšná etapa mládežnického volejbalu v Malšovicích začala na počátku devadesátých let, kdy trenéři Koldinský, Lemon, Blecha,

Macková a Duspiva začali systematicky pracovat s žáky (Janů, Vampola, Sedlář, Svoboda, Blažek, Šebesta – vítězství v krajském přeboru a páté místo na Přeboru ČR). V juniorech následovalo vítězství v krajském přeboru 2002 a postup do juniorské ligy, kterou v roce 2004 vyhráli, do extraligy však z kvalifikace nepostoupili – např. Maršoun, Korábečný, Vampola, Metelka, Lejsek a Zvolánek. Z nich se v extralize mužů uplatnili Sedlář a Vampola.

V roce 2010 družstvo mužů posílené bývalými juniory postoupilo do 2. ligy (Hejzlar, Kolář, Korábečný, Soukal, Radina, Pešek). Tu hráli 5 let, po sestupu družstva do krajského přeboru se mužstvo rozpadlo a dobrovolně se přihlásilo až do okresního přeboru. V různých časových obdobích (většinou krátkých) hrály v Malšovicích i dorostenky (trenér Chládek) a ženy (trenéři Bous a Koldinský). Dnes už v Malšovicích hraje pouze jedno družstvo mužů okresní přebor.

Dalším klubem, který se dobře staral o mládež, byla **Rudá hvězda**, která později prošla několika změnami názvu, jako SKP (Sportovní klub policie) a potom VK (Volejbalový klub). Trenéři Pražák, Jankovský, Řepíková a Sedláčková se věnovali oběma kategoriím, největšího úspěchu dosáhl Petr Jankovský, který v roce 1982 s družstvem starších žáků (Svoboda, Příbyl, M. Bárta, J. Bárta, Žížka, Jankovský, Vlach, Voslař a další) získal na Mistrovství ČR stříbrné medaile. Potom v juniorech Václav Pražák vychoval ze Svobody a Příbyla hráče pro extraligu, Jan Svoboda se později stal reprezentačním trenérem.

V polovině devadesátých let postoupili muži SKP do 2. ligy. Družstvo přestoupilo do Sokola Hradec Králové a pod jeho jménem 2. ligu hráli pět let (Grunt, Matoušek, Jahelka, Široký, Síbr, Andrys, Martinec, Radocha, Peiker a další).

Z dalších klubů, které se výchově mladých volejbalistů věnovaly, jmenujme Platiště nad Labem (Holubář, Cabicar, Pluhař, Vlasák, Holečková, Polreichová), Nechanice (Roll, Kubrtová, Zámečník), Třebeš (Bockstefelová, Sedláčková), Slezské Předměstí (Kozlovský, Benda, Pech, Matějka), Pouchov (Vaněk, Dostál, Vaňková, Čechová, Kubín), Nový Bydžov (Šubrová, Svatoňová).

Říká se, že kořením volejbalu jsou turnaje a několik významných bylo i na Hradecku. V od konce šedesátých do druhé poloviny osmdesátých let pořádala Slavia Zmrzlinový pohár, na který se sjížděla dívčí a chlapecká družstva z celé republiky. V Platištích nad Labem pořádali oblíbený a hojně navštěvovaný turnaj pro dospělé Květy šeříků. Prvomájový turnaj mužů byl brzy zakázán, protože odčerpával na Slavii účastníky prvomájového průvodu. V Malšovicích se v devadesátých letech konal jeden z turnajů mistrovství republiky volejbalových deblů, na kterém zářila legendární dvojice Matoušek-Senecký. Kdeže loňské sněhy jsou, všechny tyto turnaje jsou minulostí. Zůstal turnaj Chlumecké volejbalové léto v Chlumci nad Cidlinou, jehož "výkladní skříň" je kategorie extraligových družstev mužů. Těm sloužil jako příprava na novou sezónu. Bohužel tato elitní kategorie začíná ztrácet lesk, většina extraligistů přestala do Chlumce jezdit. Asi zvolili jiný způsob přípravy!

Kromě Chlumce se na Hradecku pořádají už jenom antukové turnaje v Třebechovicích, Nechanicích, Všeštech a také jeden z turnajů mistrovství republiky v Malšovicích, který je však určen pouze pro účastníky mistrovství republiky. A Slavia ještě pořádá pro mládež halový Vánoční turnaj.

Každý klub má ve svých řadách někoho, kdo se nejvýrazněji zasloužil o jeho správné fungování a úspěchy jako hráč, funkcionář nebo trenér. Řada z nich je jmenována v předcházejícím textu, další zasloužilé připojujeme v galerii osobností oddílů – Dynamo (Montas) – Řehák, Škrába, Rákosník, Růžicka, Hanák, Vácha, Kašpar, Eigel, Gelbičová, Hlušice (Nový Bydžov) – otec a syn Smejkalovi, Bydžovský, Boudyš, Macháček, Hněvčeves – Kyrál, Novák, Kolovratník, Malšovice – Jirout, Čihák, Petera, Židů, Buchal, Hejzlar, Chmelík, Macháček, Platiště – Koutník, Klíma, Kejkliček, Baláž, Souček, Hušek, Konrád, Valsek, Francová, Capoušek, Pouchov – Bém, Martinec, Michálek, Otčenášek, Khýn, Maršoun, Sýkora, Chaloupka, Máslo, Sádovská, Sýkorová, Rudá hvězda (Volejbalový klub) – Kalenda, Šimonek, Šetřil, L. Bárta, Charvát, Gofroj, Kozlík, Křovák, Bártová, Patková, Šimek, Slezské Předměstí – Adámek, Liška, Knejp, bratři Bendové, Černý, Furch, Klčo, Nejedlý, Huňáčková, Berkmanová, Slovan – J. Bárta, Nouzecký, Černý, bratři Bendové, Zedka, Šejvl, Škopová,

Francová, Kvadrátová, Stěžery – Balcar, Mach, Boudyš, Štamberg, Tomášek, Stárek, Třebeš – Bednařík, Hampl, Procházka, Mičík, Henyš, Mlateček, Macháčová, Kohout, Všestary – Macháček, Matějovský, Šandera, Malíř, VŠTJ – Kobík, Semecký, Janáček, Poláček, Matějová, Maixnerová, Chaloupková, Železničáři (Lokomotiva) – Šmída, Švec, Jukl, Šinkora, Jenčovský, Komárek, Vinopal, Kašparovský, Cach, Jirka, Patka, Vít, Bílková, Marková, Žižka – Sýkora, Vávra, Křešnička, Resch, Dvořáček, Rezek, Metelka, Krejčí, Hanka, Forman, Zálešák.

Do historie volejbalu na Hradecku nahlédl Václav Židů. Snažil je ji alespoň trochu popsat a vzdát tím hold těm, kteří volejbalu na jeho cestě k letošní první „stovce“ pomáhali.

OKRES JIČÍN

Volejbal v okrese Jičín má historii dosti dlouhou a dosti bohatou, bohužel je zřejmé, že výraznější sportovní výsledky jsou už docela „vousaté“. Vezměme to po oddílech – chcete-li klubech. Asi bude správné začít **TJ Sokolem Dřevěnice**, a to nejen kvůli slavné „Volejbalové Dřevěnici“. Tedy od začátku – největší zásluhu o organizovaný volejbal v Mekce Volejbalu (takhle se Dřevěnici léta říká) měl profesor tělocviku Josef Šťovíček, který se s volejbalem seznámil na svých pražských studiích. Ve třicátých letech se začal hrát volejbal nejen tréninkově jako dosud, ale i soutěžně, můžeme to přiblížit citací ze zápisu z výborové schůze TJ z 8. července 1939: „Župní sokolský turnaj se hrál tři neděle, 11. června v Železnici jsme porazili domácí a Valdice a prohráli s prvním týmem Jičína, 18. června v Rožďalovicích jsme vyhráli nad místním Sokolem, 25. června jsme v Jičíně porazili tamní druhý tým. Celkově jsme obsadili druhé místo. Hráli jsme v sestavě Jaroslav Lukavec, Ladislav Procházka, Vlasta Procházka, Václav Šprdlík, Jiří Štembera, Josef Šťovíček a se dvěma náhradníky Karlem Dvořákem a Josefem Matoušem“. K této sestavě se brzy přidali další hráči, František Šorejs, Jaroslav Koudelka, Oldřich Lukavec, Vladislav Sedláček, Václav Hůlka, Otakar Šťovíček a epizodně i jiní. Dřevěnice v té době patřila mezi obávané soupeře na mnoha turnajích a vozila domů trofeje téměř jako na běžícím pásu. Koncem třicátých a začátkem čtyřicátých let bylo na hřišti proti hospodě „U Kobrlů“ a také na hřišti u rybníka zorganizováno několik turnajů – ví se například o termínech 20. srpna 1939 a 18. srpna 1940.

Válka, zejména po zákazu činnosti Sokola v roce 1941, samozřejmě kontinuitu sportovních soutěží téměř přerušila. Po válce se ale volejbal opět hraje, a to velmi kvalitně, nově se zapojují výborní hráči Jiří Buchar, Miloš Elis, Josef Kraus, Jiří Šimánek, Josef Vágenknecht i další borci. Zlomovým rokem – půjdeme-li po dřevěnických úspěších – byl nesporně rok 1951. Na přelomu června a července se v Praze stalo dorostenecké družstvo přeborníkem republiky ve Sportovních hrách vesnické mládeže. Tak obrovský úspěch jistě zasluhuje vyjmenovat hráče, kteří triumf vybojovali – Josef Jindra starší a mladší, Ladislav Knap, Miloš Kraus, Miloš Kuželka, Miroslav Procházka a František Špicar. Největší zásluhu na sestavení i výkonnosti tohoto týmu měl Josef Kraus, kterého později doplnil Oldřich Lukavec. V září stejného roku vybojovalo stejné družstvo, doplněné ještě o Jana Bachtíka, třetí místo na mistrovství republiky v Banské Bystrici a hned v říjnu vyhrává velký celorepublikový turnaj v Ostravě za účasti čtyřiceti družstev! A ve stejném roce se prvně do organizovaného volejbalu zapojily i dřevěnické ženy, v srpnu 1951 své mistrovství na kurtu u rybníka předvedl přebornický tým mužů ATK Praha s reprezentanty bratry Brožovými, Fučíkem, Tesařem, Lázníčkou a Soukupem.

A posouváme se ke vzniku slavné „Volejbalové Dřevěnice“. První ročník se hrál 15. srpna 1954, zakládajícími funkcionáři byli Josef Kraus, Jiří Sůva, Jiří Šimánek a Jiří Štál, k nim se v krátké době přidali Oldřich Lukavec, Jaroslav Bucek, Luboš a Miloš Krausovi, František Munzar a Václav Sobotka, až počet dobrovolných pořadatelů dosáhl téměř dvou set lidí. Řediteli turnaje byli Jiří Štál do roku 1970, dále Oldřich Lukavec do roku 2002 a Luboš Kraus až do současnosti.

V roce 1955 přišel historicky největší úspěch dřevěnického volejbalu, kdy ve Slovenské Lubči vyhráli muži přebor republiky po linii DSO (Dobrovolná sportovní organizace) Sokol. Hráli Jan Bachtík, Josef Jindra, Ladislav Knap, Miloš Kraus, Miloš Kuželka, Miroslav Procházka, Jiří Šimánek, Jaroslav Jiříštl a Josef Vágenknecht. Tento úspěch se podařilo zopakovat i o rok později v Náchodě, kdy tým doplnili Jindřich Krupička a Adolf Valnoha. Muži v té době hráli na špičce krajského přeboru, dokonce (bohužel neúspěšně) i kvalifikaci o 2. ligu.

Padesátá léta – muži Dřevěnice
Šimánek, Kraus, Knap, Bachtík, Procházka a Kuželka

Po stagnaci výkonnosti mužů nastoupily v sedmdesátých letech ženy, které se prosazovaly na soutěžích vesnických družstev, vrcholem bylo určitě stříbro v roce 1976 na národním finále v Hodslavicích. Sestava Věra Albrechtová, Miluše Adolfová, Bohuslava Bruková, Eva a Hana Dlabolovy, Zdena Šilhánová, Iva Krausová, Jana Prokúpková, Alena a Hana Štálový, trenéři Oldřich Lukavec ml. a Václav Nidrlé.

Půjdeme-li chronologicky, musíme zmínit rok 1987 a 34. ročník „Volejbalové Dřevěnice“, kdy se hrálo pod patronátem Mezinárodního olympijského výboru, nad areálem vlála vlajka tohoto orgánu, na kurtech se sešlo neuvěřitelných pět set osmdesát devět týmů, což znamenalo nějakých čtyři tisíce sedm set volejbalistů!

Rok 2008 - muži Dřevěnice vyhráli kategorii 1B místního turnaje
R. Kopecký, Dolejší a Koláčný,
Lukavec, Nidrlé ml., Tauchman a Z. Kopecký

..

Patronát Českého olympijského výboru Dřevěňáci získali v letech 2003, 2008, 2013 a 2018, od roku 1999 sem téměř pravidelně jezdí Česká televize a přenáší finále elitní soutěže mužů.

Dalším mezníkem byl rok 2003, kdy byli představitelé TJ Luboš Kraus a Václav Nidrle přijati předsedou Mezinárodního olympijského výboru panem Jacquesem Roggem, hrál se padesátý ročník turnaje a naši muži vybojovali 2. ligu a v ní odehráli devět sezón. Postupně se v kádru vystřídal Martin Koláčný, Václav Nidrle ml., Štěpán Lukavec, Radek a Zdeněk Kopečtí, Radek Tauchman, Martin Macák, Jan Štál, Martin Stránský, Jiří Šimánek, Jaroslav Smolík, Ladislav Klamrt, Libor a Pavel Švandrlíkové, Miloš Dolejší, Tomáš Drahoňovský, Jaroslav Mikule, Miloš Mach a také několik hostujících hráčů z okolí.

V současnosti má Dřevěnice výborné kadety (trenér Šimánek), kteří se probíjeli mezi nejlepšími osm týmů republiky v Českém poháru, dělá se hodně pro barevný minivolejbal. V kraji hrají muži, ženy a modří mini.

Ve své historii Dřevěnice proslula též jako spolehlivý organizátor republikových akcí – Zemědělské olympiády, hry federálního ministerstva hutnictví a těžkého strojírenství, republikových přeborů Asociace sportu pro všechny, republikové přebory policie.

Přejdeme do **Jičína**. Tady jsou nejstarší ověřené zprávy někdy okolo roku 1925 a jsou spojeny se studenty bratry Sajfrtovými, Šorejsem a Bartošem. Hrávalo se na hřišti vedle Sokolovny a formuje se mužský tým, který se zasloužil i o vznik volejbalu v okolních vesnicích (Nemyčevěs, Veliš, Radim, Dřevěnice, Ostružno). V roce 1928 vznikají v Jičíně i družstva žen, dorostenek a dorostenců. Pár dalších jmen z té doby – Žďárský, Čurda, Lorenc, Cerman, Řepková, Kloboučková, Černá, Bozner, Hajn, Kaska, Sudek, Brunclík, Soldán. V letech 1930-39 zaznamenává volejbal v Jičíně největší rozmach. Hrají se velké turnaje, v roce 1934 zde startoval i přeborník republiky Sokol Kroměříž. O rozmachu volejbalu koncem třicátých let svědčí kromě jiného tato fakta – vlastní závodní družstva měly v Jičíně Zimní klub, DTJ, Sokol, Orel či Skaut. Po válečných letech v roce 1948 hrají muži pod názvem TJ Spartak Jičín (Malina, Sudek, Soldán, Bíma, Wagner, Tvrzský, Roubíček) ve stejném roce vznikají i dvě družstva žen – DSO Spartak a DSO Slovan, která se později sloučila pod křídla Spartaku.

Rok 1981 - ženy Jičína na turnaji v Račicích
Krajčovičová, Vaňková, Vondráková (roz. Paříková) a Říhová (roz. Paříková),
Beltrámová, Kuželková a Munzarová

V šedesátých letech přibývali dorostenci i dorostenky, ženy v té době vyhrály krajský přebor a postoupily do 2. ligy (hlavní postavy trenér Frýba, hráčky např. Beltrámová, Čapková,

Kotroušová, Kuželková, Munzarová, Krajčovičová, Vaňková). Liga se v Jičíně hrála ještě jednou, tentokrát to byly v sezóně 1987-88 dorostenky. Trenéři Prosecká a Pavlata vedli tým s hráčkami Dočekalová, Hlaváčková, Honců, Prosecká, Sojková, Režná, Švobová a některé další. A liga mohla přijít ještě jednou, manželé Blafkovi v sezóně 1991-92 vyhráli s dorostenkami krajský přebor (alespoň některé hráčky Berná, Blafková, Dočekalová, Erbanová, Kotýšková, Říhová, Selingerová), družstvo ale do ligy nepostoupilo.

Druhou ligu hráli i muži, po kvalifikaci v Čelákovících (1989) v sestavě Beneš, bratři Špicarovi, Bíma, Šimánek, Švandrlík, Štál, Dytrych, Matějovský, Smolík, Zelfel a oba Zikmundové (Vít a Zbyněk) to bylo pět sezón, do týmu byli „zapracováni“ i Bělovský, Klamrt, bratři Kopečtí, Šulc i hosté ze Semil Sedláček a Filinger.

První polovina devadesátých let – muži Jičín
Šimánek, Kocián, Švandrlík, Filinger a Zelfel,
Štál, Sedláček, Špicar, Matějovský a Beneš.

V současné době mužský volejbal trochu stagnuje, prim hrají děvčata v krajských soutěžích mládeže. Tady je třeba jmenovat trenéry, kterými byli manželé Dytrychovi, Bezdíček, později Špicar či Charousková.

Pokročme do **Hořic v Podkrkonoší**. Ví se, že volejbal zde znali již na sklonku dvacátých let, to se ale hrálo pouze rekreačně. Závodní volejbal začal v roce 1953, hlavně zásluhou středoškolského profesora Šandery, který na škole založil volejbalový kroužek děvčat a vybudoval za Sokolovnou antukové hřiště. Děvčata se stala čtyřnásobnými přebornicemi kraje (1955-57 a 1959). Na tomto se podílel i P. Klimt. a hráčky Zounarová, Petrásková, Mádlová, Čížková, Podmolová, Jirešová).

Sezóna 1994–95 - muži Hořice
Labašta, Seidl, Příbyl, Vondrouš, Macek, Čipera, R. Hátle a Flégl,
Bouzek, Sezima, Vítek, Vondráček a L. Hátle

O něco později se začalo formovat družstvo mužů. Na jejich vzestupu se podíleli již zmíněný Šandera, dále Klimt a další velká osobnost hořického Josef Vokáč. Družstvo hrálo řadu let na špici krajského přeboru (Chovanec, Křapka, Vaško, Urban, Škorpil, Hladík, Dlouhý, Matějovský, Trnka, Valášek, Kuželka, později ještě Vokáč, Rychtera, Kuneš, Hodač, Vik, Kapl, Kratochvíl, Komínek). V kraji hrály úspěšně i ženy. Z dlouhé historie hořického volejbalu, která stále pokračuje, alespoň ještě pár dalších jmen – Kotyzová, Liška, Vilušínský, Erban, Hátle st., Staněk, Bouzek st., Vondrouš, Přibyl st., Labašta, Radek a Libor Hátlovi, Bouzek ml., Přibyl ml., Čipera, Bártová. Oddíl dnes má muže i ženy a zejména hodně dětí v mládežnických kategoriích.

Dlouhou tradici má volejbal i v **Libáni**, i když se v současné době hraje jenom rekreačně. Podle pamětníků to začalo již před rokem 1934, kdy se zapojili do soutěží okresu Jičín. Prvními průkopníky byli Formánek, Huka či Hloušek, po válce se o znovuoobnovení činnosti postaral zejména učitel tělocviku Pavlíček. V letech šedesátých, zejména v jejich konci se muži probíjeli do oblastních soutěží, totéž se jim povedlo i na přelomu století. Významnými funkcionáři byli Nezbeda, Bubák, Petříčková, Hanuš či manželé Komárkovi.

V **Lázních Běláhrad** se volejbal začal hrát jako doplňkový sport někdy okolo roku 1930. Už v roce 1934 vyhrál místní Sokol župní turnaj a postoupil do mladoboleslavského krajského turnaje ČOS. V této době také začal pořádat velký a významný turnaj mužů, o to se zasloužili zejména bratři Vojtíškové, kteří byli za protektorátu popraveni. Na jejich počest se hrával velmi dobře obsazený memoriál až do začátku tohoto století. V roce 1964 nastal výrazný vzestup činnosti, spojený se jmény Kunc, Mudroch, Lelek, Rychtera, Špicarová či Vajdl. V současné době jsou úspěšné žákyně (vede Schovánek), oddíl má dobrý i minivolejbal v návaznosti na základní školu (Tlapáková).

První volejbalový kurt v **Nové Pace** byl vybudován v letech 1933-37 na reálném gymnáziu a na něm se začalo i rekreačně hrát. K propagátorům těsně před válkou patřili Marx a Antoš, postupně byla vybudována i další hřiště, a to např. na školním dvoře u gymnázia, u Jednotného klubu pracujících (JKP) a na soukromém pozemku u fabriky TOFA. Registrovaná družstva v soutěžích mají ale novopáčtí až po osvobození v roce 1945, funkcionáři v tomto období byli manželé Běhalovi, Batelková, Malý, Matouš, Fišar.

Po sjednocení tělovýchovy se upravuje hřiště za Sokolovnou a v sedmdesátých letech je rozšířeno na dva kurty. V té době má Nová Paka velmi kvalitní muže i ženy v krajských soutěžích. Ještě pár jmen z této doby – Štoviček, Běhal, Brož, Erlebach, Rychtera, Burda, Rosenbergová, Frýbová, Fendrych. Pak volejbal na delší dobu tak trochu usnul, hrály se spíše jen mixy na turnajích. O oživení se postaral až Zdeněk Burkert v jedenadvacátém století.

V **Sokolu Radim** se začalo hrát v roce 1933 a prvním propagátorem byl tehdejší starosta Sokola Procházka. Začínalo se na trávě za školou a volejbal organizovali Čermák, Celer, Vích a také „hosté“ ze Dřevěnice Šorejs a Štoviček. V Radimi se hrálo i za války, dokonce se pořádaly i turnaje. V sedmdesátých letech se obnovil závodní volejbal (funkcionáři Koudelka, Hanyš, Frýba, Nidrlé), hrávala dvě družstva mužů, později se připojily i ženy či mixy (Kořínková, Říhová). Na přelomu století hráli muži několik sezón i krajskou soutěž (Říha, Macák). Radim se dobře stará o minivolejbalovou mládež, proslavila se i dnes už více než čtyřicetiletou historií deblových turnajů a v roce 2020 otevřela novou sportovní halu.

Muži **Pecky** hráli už v sedmdesátých letech (např. Machek, Krátký), po přestávce na začátku jedenadvacátého století muži i ženy startovali v krajské druhé třídě (Šturmovi). Velkým oddílovým úspěchem byl dvojnásobný titul přeborníka ČR Asociace sportu pro všechny v mixech. Po dobudování skutečně krásného areálu u kempu se zde hrají vyhledávané turnaje smíšených družstev (organizátoři Burkert, Šturm). V letech 2009 a 2010 se zde hrály finálové turnaje mužské Antukové ligy.

Dalšími volejbalovými místy v okrese jsou **Volanice**, malá vesnička, která také okusila krajské soutěže a pořádala pěkné turnaje (Stránský, Erbanové, Syřiště, Patka), **Brdo** s mužským volejbalem a krásnými turnaji „osadního typu“ na jednom kurtu (Fendrych, Špicarové, Ryba), **Stará Paka** muži a chvíli mixy (Knap, Krejčí, Frýbová), **Jeřice** – muži (Jenčovský, Zvoníček),

Konecchlumí – muži a také turnaje (bratři Maťátkové), **Sběř** – muži (Moravec, Palička), **Kopidlno** v sedmdesátých letech dokonce dva týmy (Brodský, Drnec, Zach), **Holín** také muži (Kodeš, později Zajíc), muži v **Sobotce** (Vrána), jen pár sezón v **Libuni** (Ryba, Dobiáš), ve dvou etapách i **Vysoké Veselí** (Berný, Čapek, později Skala), chvíli ženy v **Miletíně** (Vzoreková), hrály i **Chomutice** (Veselý, Rejhová). V okresním přeboru hrávali i muži jičínské Dukly, tady se funkcionáři pochopitelně hodně měnili. Pěkný turnaj pořádá i **Bašnice** (Komínek, Erban).

Okresní volejbalový svaz (dříve sekce volejbalu) vznikl v roce 1963, prvním předsedou byl Miloš Kuželka (až do roku 2013), dalším Jiří Bezdíček (do roku 2017), současným je Zdeněk Kopecký ml. Sekretářem od roku 1974 až dosud je Václav Nidrlé.

Prezident Václav Klaus na turnaji ve Dřevěnici,
vlevo od něj Luboš Kraus, vpravo Olda Lukavec.

Z podkladů okresního volejbalového svazu Jičín sestavil Václav Nidrlé.

OKRES NÁCHOD

V okrese Náchod se volejbal objevil hned v první polovině dvacátých let minulého století, rychle se stával velmi populárním a šířil se do všech míst okresu. Před druhou světovou válkou se hrál zejména pod hlavičkou Sokola, dále v rámci různých dělnických a křesťanských tělovýchovných jednot, nebo jen tak, neorganizovaně. Patří dlouhodobě mezi okresy s největší členskou základnou a největším počtem družstev v soutěžích v rámci celé České republiky. Jednoznačně lze říci, že volejbal patří na Náchodsku už od dvacátých let minulého století až do dnešních dnů k nejpopulárnějším a nejrozšířenějším sportům.

Za kolébku volejbalu v **Náchodě** je považováno hřiště „Na Habeši“, které vzniklo na Plhově úpravou travnatého prostoru při cestě na Babí. Habeš se jmenovala kolonie dřevěných dělnických domků, natřených tmavou barvou, které byly převezeny v roce 1921 ze zajateckého tábora v Josefově a postaveny po levé straně dnešní Borské ulice. Pamětník Jiří Žižka vzpomíná: „V roce 1937 se sešla v Náchodě parta nadšenců – Tolda Čížek, Pepa Karbulka, Franta Tobýšek, Pepa Ungr, Mirek Roth a Jirka Žižka. Byli jsme tři starší a tři mladší. Trénovalo se na staré Habeši. Scházeli jsme se třikrát týdně a když jsme se to jakž takž naučili, jezdili jsme na motorkách na turnaje v celém okolí. Náš první zájezd byl do Černilova na turnaj, kde bylo asi dvanáct družstev. Turnaj jsme vyhráli. Potom jsme absolvovali turnaje ve Starkoči, Úpici, Velkém Poříčí, Kramolně, Polici i jinde. Takto jsme hráli asi na třinácti turnajích, které jsme vesměs vyhráli. V roce 1940 byl založen klub a začal WK Habeš se sídlem v Náchodě na Hamrech.“ Za války už ale WK Habeš nebyl zdaleka jediným klubem, který provozoval tento druh sportu. Odbíjená byla jedním ze stěžejních sportů SK Náchod 8 (odboru sportující mládeže), hrála také pod hlavičkou Sokola ve Starém Městě. SK Náchod 8 s oblibou pořádal turnaje firemních a neregistrovaných družstev, které vzbuzovaly mimořádný zájem veřejnosti. Pro zajímavost ocitujeme zprávu z Náchodských listů z 9.7.1943: „Turnaj odbíjené bude v neděli 25.7. o putovní cenu L. J. Šidly, jejímž držitelem je WK Habeš. Přihlášky přijímá p. Fr. Eliáš, Náchod, Na lukách. V těchto dnech sehrán bude večerní turnaj místních družstev, jehož se zúčastní Nemocenská pojišťovna soukromých zaměstnanců, Vládní policie civilní a uniformovaná, úřednictvo Mautnerových textilních závodů, SK Náchod-výboři aj.“

WK Habeš se po válce postupně rozpadal, Sportovní klub Náchod jako celek fúzoval v roce 1949 do ZSJ Rubena Náchod. Následovalo několik změn názvu klubu – Jiskra Rubena Náchod, TJ Náchod a SK Rubena Náchod. Na počátku dvacátého prvního století byl klub zaregistrován pod novým názvem SPORT KLUB Náchod, pod kterým působí dodnes.

Začátek osmdesátých let – dorostenci Náchoda
Vedoucí družstva Šenfeld, Kuba, Nosek, Hauf, Tošovský a trenér Hubka st.
Hubka ml., Tichý, Streubel, Semerák, Hrubý
Hrzán, Milan Jerman

Nejdříve se hrálo na venkovním hřišti na Hamrech, ženy pravidelně startovaly ve 2. lize. V roce 1973 bylo významným zlomem postavení volejbalové haly zásluhou trenérů a funkcionářů Hubky, manželů Kejzlarových, Nováka, Žižky, Kaválka, Simlera, Martínka, Postlera a dalších. Na zahájení po kolaudaci haly v listopadu 1973 se zde hrálo exhibiční utkání reprezentačních celků ČSSR a SSSR. V hale se konala soustředění československých reprezentačních kolektivů dospělých i mládeže.

V oddílu došlo k velkému rozvoji mládežnického volejbalu. Jednotlivá družstva se probíjela do nejvyšších soutěží. V sedmdesátých a osmdesátých letech hráli dorostenci (Černý, Hubka ml., Koza, Kuba, Matys, Nosek, Thér, Tošovský, trenér René Hubka st.) a dorostenky (Čejchanová, Havrdová, Hodovalová, Hrušovská, Kaválová, Kuchařová, Štenclová, Švejdarová, trenérka Kejzlarová) 1. celostátní ligu. Dorostenky se staly vicemistryněmi republiky.

Muži (Jaroš, bratři Kábrtové, Kopecký, Kůrka, Müller, Nosek, Strnad, Vybíral, trenéři Paulus, Kejzlar) se probíjeli do 1. národní ligy. Ženy (Bartošová, Cvrčková, Hubková, Jakubcová, Kašparová, Kopecká, Osobová, Sixtová, Sýkorová, Marečková trenéři Kejzlar, Kopecký) v roce 1989 získaly titul mistryň České republiky a probíjaly se do extraligy.

Rok 1990 – ženy Náchod

Trenér Kopecký, Vaňková, Rydlová, Jakubcová, Matýsková, masér Bejlák, Jaklová, Štenclová, Neumannová, Sixtová, vedoucí družstva Nyč, Kašparová, Kejzlarová, Bartošová, Marečková a Kopecká

V současnosti družstva klubu startují v krajských a okresních soutěžích, kde obvykle bojují o nejvyšší příčky. Od roku 2020 se na paměť nezapomenutelné osobnosti náchodského volejbalu hraje ve sportovní hale SK Rubeny Náchod na Hamrech Memoriál trenéra Rendy Hubky seniora.

Tělocvičná jednota **Sokol Staré Město–Náchod** byla založena v roce 1913, v pozdějších letech se zde začal hrát také volejbal, po zákazu Sokola roku 1941 pod různými názvy. Ženy Starého Města se v roce 1942 umístily na třetím místě na mistrovství Čech a Moravy.

V roce 1946 volejbalové družstvo žen ve složení Vojnarová, Hronovská, Rokošová, H. a J. Hejzlarovy, Drábková, Dobešová, Frýbová, Mervartová, Reichrtová, Vaňková, Weissová a Viravová získalo první místo v přeboru ČOS (České obce sokolské) a pak čtvrté místo na mistrovství republiky v Ostravě. V roce 1947 se ženy umístily na druhém místě v přeboru ČOS a hrály ligové soutěže. V téže roce družstvo mužů ve složení Virava, Matuška, Hronovský, Pícha, Vojnar, Novák a Kejzlar vybojovalo postup do Zemské ligy. Kapitánka družstva žen

Jarmila Vojnarová, později provdaná Kleinová (1919-2005) reprezentovala naši republiku v roce 1947 na Akademických letních hrách v Paříži, v roce 1949 dopomohla k zisku druhého místa na Světových akademických letních hrách a Světovém festivalu mládeže a studentstva v Budapešti. V roce 1950 reprezentovala na Mistrovství Evropy v Sofii, kde tým ČSR získal bronzové medaile. V reprezentaci působila do roku 1953.

Od roku 1947 hráli muži v 1. lize (tehdejší nejvyšší celorepublikové soutěži). Později muži přešli do 2. ligy a za několik let do krajského přeboru.

Od roku 1965 se pod vedením hráče a trenéra několika volejbalových generací Václava Vojnara staršího začala v jednotě tvořit výborná volejbalová družstva dorostenců a dorostenek. Dorostenky postoupily do 2. ligy, dorostenci do krajského přeboru. Dále pokračovali v krajských přeborech muži i ženy a v sezóně 1975-76 se dorostenkám podařilo vybojovat postup do 2. ligy. Od osmdesátých let minulého století se ve Starém Městě-Náchod hrají především okresní, ale i krajské soutěže. Ženy hrají již téměř dvacet let krajský přebor první třídy a umísťují se na předních příčkách tabulky.

Zřejmě sezóna 2006–07 - ženy Staré Město Náchod
Čechurová, Horáková, Vojnarová, Richterová, Maršíková a Jakubcová
Hosnedlová, Manychová, Nováková a Rokošová

TJ Start Náchod byl jedním ze zakládajících oddílů Tělovýchovné jednoty svazu výrobních družstev náchodského okresu. V letech 1961-64 se z původního jednoho družstva mužů rozrostl o družstvo žen a B družstvo mužů, která startovala v okresních soutěžích. K užívání měl jeden kurt v Raisově ulici bez jakéhokoliv sociálního zázemí. V roce 1968 bylo započato s výstavbou nových kurtů (čtyři antukové a jeden asfaltový pro položení umělého povrchu), šaten, sociálního zařízení a dalšího příslušenství. K dokončení výstavby prováděné převážně brigádnicky došlo v roce 1974. Družstva startovala se střídavým úspěchem v okresních a krajských soutěžích, reprezentovala náchodská výrobní družstva na celostátních sportovních hrách. Vznikla i družstva mládeže startující v okresních soutěžích. Od roku 1978 začal oddíl systematicky pracovat s mládeží, především v kategorii žákyň. Byla zahájena spolupráce se ZŠ Náchod Plhov a později Okresní dům pionýrů a mládeže (ODPM) Náchod. V ročníku 1983-84 družstvo starších žákyň vyhrálo krajský přebor a reprezentovalo kraj v Přeboru ČR. Postup do Přeboru a Mistrovství ČSSR s medailovým umístěním si vybojovala i družstva následujících ročníků. Řada hráček po ukončení základní školy vybrána do Sportovních center mládeže (SCM) a sportovních gymnázií. Mnohé z nich startovaly v dorosteneckém věku a některé i v dospělosti v nejvyšších soutěžích. Nejúspěšnější z nich Eva Celbová (provdaná Ryšavá) z Dolní Radechové hrála šestkový volejbal v nejvyšších soutěžích ČR a plážový volejbal na mistrovství světa i olympijských hrách, je uvedena i v síni slávy ČVS.

Po roce 1990 došlo k rozpadu výrobního družstevnictví, změně právního statutu ZŠ a zániku ODPM, což výrazně limitovalo zdroje pro financování mládeže. Současně se rychle zdražily pronájmy tělocvičen, jízdné a další materiálové náklady. Oddíl postupně utlumoval činnost a nakonec úplně zanikl. Nejvýznamnějšími osobami oddílu byli Jan Plichta, Zdeněk Krtička a Václav Anděl.

Podle dochovaných dokumentů můžeme za začátek organizovaného volejbalu v **Červeném Kostelci** považovat založení „Wolley-ballového kroužku“ z řad členů místního Sokola dne 24. srpna 1928. Volejbalová družstva hrála mezi sebou a také s družstvy okolních obcí a měst. Nešlo však o pravidelnou soutěž. Ve válečném období pak byla přestávka, ale v letech 1949-50 přišla „doba renesance“ volejbalu v Červeném Kostelci. Znovu se začal hrát volejbal u Sokolovny, dokonce vzniklo firemní volejbalové družstvo „Justan“. To hrálo na hřišti, které bylo v prostoru dnešní trafostanice mezi ulicemi Bř. Kafky a Gen. Kratochvíla. Později byla vybudována volejbalová hřiště na „Sokoláku“ a DTJ (u fotbalového hřiště). K výrazným osobnostem té doby patřil Ladislav Brázda. Parta volejbalistů, kterou okolo sebe soustředil, začala hrát pravidelné dlouhodobé soutěže. Po vzniku TJ Sokol Červený Kostelec se jedním z jejích oddílů stal i volejbalový oddíl a hřiště měl na Koubovce, později u školní jídelny. To už volejbal hráli nejen muži, ale utvořilo se i družstvo žen a postupně se přidala družstva mládeže. Všichni startovali v pravidelných dlouhodobých soutěžích organizovaných ČVS. Od roku 1976 je základnou volejbalového oddílu areál u divadla. Dá se říci, že „duší“ této akce, tedy vybudování volejbalového areálu, byl Jaroslav Bečička, ale samozřejmě i řada dalších nadšenců.

V současnosti samostatný volejbalový klub v Červeném Kostelci se 190 členy patří k největším v náhodském okrese. Volejbalu slouží areál u divadla (v ulici Bř. Kafky) se dvěma antukovými kurty a jedním hřištěm na plážový volejbal. Do roku 2006 sloužila k zimní přípravě Sokolovna, kde se hrály i vyšší mistrovské soutěže.

Minivolejbal Červený Kostelec

Vlastní sportovní činnost klubu představuje v současnosti šest družstev dospělých a družstva mládeže (od minivolejbalu po juniorky). U dospělých bylo prozatím vrcholem vítězství mužů v krajském přeboru a účast v kvalifikaci o 2. ligu v ročníku 2016-17. U žen je největším úspěchem postup do 1. ligy v roce 2020 po několikaletém úspěšném působení ve 2. lize. Velmi

dobře se daří i mládeži. Jako krajské přebornice se starší žákyně probíjely do finále Mistrovství ČR 2011, kde se umístily na krásném čtvrtém místě. Měřítkem úspěšnosti je i účast kadetek v Českém poháru s vybojovaným sedmým místem. Velmi potěšující je to, že v letech 2010-20 hrály juniorky a kadetky 1. ligu, tedy druhou nejvyšší republikovou soutěž.

V současné době 1. ligu hrají ženy A, v krajských soutěžích startují muži A, ženy B, juniorky, kadetky, starší a mladší žákyně, starší žáci a modrý minivolejbal. V okresním přeboru startují ženy C, muži B a C. Barevný minivolejbal se hraje turnajově v rámci okresu Náchod. Trenérskou práci v současnosti vykonávají zejména Dana a Richard Vajsarovi, Eva Hrabová, Martin Burdych a Tomáš Jirásek.

Pár jmen z historie klubu, funkcionářů, rozhodčích a trenérů – Miroslav a Josef Mědílkovi, Jan Česenek, Zdeněk Hejna, Olda Nemuť, Jana Hrubá-Kejzlarová, Petr Kejzlar, Bedřich Špinar, Jaroslav Dvořák, Radka Škodová-Kolísková, Významnou součástí červenokosteleckého volejbalu byl i volejbal v Horním Kostelci, který se s tím v Červeném Kostelci sloučil – trenérka Lída Kuldová, později i Mirek Semerák.

V **Hronově** nejdříve šlo pouze o jakési pinkání s míčem, které nemělo žádný systém ani pravidla. Plácalo se třeba u staré plovárny pod Jírovou horou, na starém fotbalovém hřišti, v Térově lomu, na Ostré hoře i jinde ve volné přírodě. Hru zvanou volejbal přinesli do Hronova až vysokoškoláci studující v Praze někdy kolem roku 1925. Jejimi prvními průkopníky na Hronovsku byli studenti Rousek, Vranovský, Pacák, Gabriel a další.

Volejbal se hrál i na cvičištích hronovských jednot. Sokol na dvoře měšťanské školy, DTJ na vlastním hřišti za pekárnou v Palackého ulici, Orel v písničku vedle hřbitova, Jednota proletářské tělovýchovy (JPT) všude tam, kde byla trpěna. V prostoru Sokolských sadů bylo vybudováno první regulérní volejbalové hřiště, kde se ovšem hrálo na škváře s lajnami z prkének. Dělničtí tělocvikáři začali budovat svůj vlastní areál na Příčnici a Orel obsadil prostory Slávie.

Hronovský **Sokol** v té době měl již několik družstev, ale začalo se hrát už také ve Zbečníku, Žďárkách a Velkém Poříčí. Prvními soupeři volejbalistů Sokola byla družstva z Police, Červeného Kostelce, Úpice a Broumova. Později se hrálo s Náchodem, Hradcem Králové, Českou Třebovou a dalšími. Hronovský Sokol měl výborné družstvo mužů ve složení Rousek, Pacák, Gabriel, Jirman, Brouček, Václav a Bobek. Ti se v roce 1930 stali prvními přeborníky Jiráskovy župy Podkrkonošské. Od té doby se pak stali mistry volejbalové župy ještě sedmkrát. Základ družstva byl postupně doplňován hráči Jiráskem, Dítětem, Jansou, Spurem, Kejzlarem a jinými.

Významným úspěchem byl turnaj v Čáslavi, kterého se v roce 1937 zúčastnila přebornická družstva sokolských žup z celých Čech. Hrálo se o titul mistra Čech a Hronov obsadil čtvrté místo za Pardubicemi, Kolínem a Čáslaví.

Volejbal se stal oblíbeným sportem. Ve **Velkém Poříčí** založil družstvo FDTJ Vladimír Meisner, ve **Zbečníku** bratři Havlovi. Díky Josefu Hofmanovi se zrodilo družstvo **Orel Hronov**. Také na **Padolí** založil družstvo František Lorenc a firemní družstvo měla i hronovská tiskárna. Volejbal se nakonec v Hronově hrál téměř všude a zastínil i tehdy již populární fotbal.

Družstvo **Sokola Hronov** hrálo v roce 1939 již stabilně první župní třídu Jiráskovy Podkrkonošské župy. V té době bylo doplněno novými jmény – Téra, Jirásek, Endler, Suchý, Januš a další. Na zápasy se jezdilo vlakem, do blízkého okolí se chodilo pěšky.

Koncem třicátých let se začaly pořádat místní a okresní volejbalové soutěže. Zvláště v době druhé světové války se začaly hrát významné turnaje v náchodské Habeši, v Horním Kostelci, na Kramolně i v Bukovici, které přetrvaly léta okupace a pokračovaly i po válce.

Na období války a léta poválečná vzpomněl Josef Téra (1919-1991), hráč družstva mužů, dlouholetý trenér mládeže a člen výboru VK Hronov: „Já jsem za druhé světové války musel jít na nucené práce do Německa a pobyl jsem tam pět let. Vrátil jsem se v pětáctýřicátém a hned jsme dali ten náš volejbal do kupy. Jirka Kubík, Jarda Novák, Jindra Jaroš, Vláda

Hozák, většinou zase kluci z Hedvábnice. Nejprve se hrály turnaje, protože vlastní soutěž ještě neexistovala. Soutěže začaly až v osmačtyřicátém, ale jenom okres. Až v devětačtyřicátém jsme dali dohromady dobrou partu z mladých kluků. Láďa Němec, Olda Zima, Jožka Řehák, Jindra Januš, Jarda Novák a další. Vyhráli jsme okres, v roce 1950 jsme poprvé postoupili do krajské soutěže a rok na to už do přeboru kraje. To byla nejvyšší krajská soutěž. Ve dvaapadesátém jsme vyhráli kraj a postoupili do divize.“

A jak viděl v polovině padesátých let hronovský volejbal Jaroslav Šolín (1928-2011), se dozvídáme z jeho pečlivě vedených zápisků: „Hrálo se dole na sokolském cvičišti, škvárové hřiště bylo pod strání někde na polovině mezi velitelským můstkem a garáží rolby. Hráči se převlékali v bývalém hudebním altánku nad hřištěm. Lajny byly z tenkých latí, kůly dřevěné, síť bez antének a také bez lanka. Družstva se rozcvičovala tak, že každé na své polovině s jedním míčem pinkalo do kroužku. Muži tenkrát měli k dispozici dva míče, oba ještě šněrovací. Když se balon propíchl, rozšněroval se, duše se vyndala, zalepila, zašněrovala, míč se nafoukl a mohlo se pokračovat. Míč stál kolem sta korun duše. šest. Ideálem byly míče „maďar“ krásně žluťoučké. Byly asi o čtyřicet korun dražší, ale těžko se sháněly. Když se objevily první lepené míče, nechávalo si je družstvo jen na zápasy. Bohužel velkou životnost neměly.“

Pokud se týká vlastní hry, dávalo se obyčejné spodní podání, ale už začínaly také tzv. „estony“, to je boční podání. Smečař Řehák pak při útoku používal někdy boční smeč, tzv. „šavli“. Pravidla na čistotu hry byla rozhodně přísnější než dnes. Bagr byl úder neznámý a bloky nesměly přesahovat síť. To byl pro rozhodčí dost nesnadný úkol při posuzování a vyvolával časté dohadování.

Hronovské ženy jely po vlastní koleji, s mužským družstvem měly jen společné hřiště. Stálými hráčkami byly tehdy Hanzlová, Entlichová, Raková, Smělá, Brožová, Peterková a Špátová, staly se přebornicemi okresu. Volejbalovou událostí roku 1955 byl velký turnaj žen za účasti i tří ligových družstev, kdy vítězem se stala Lokomotiva Liberec.“

V padesátých a šedesátých letech minulého století měl Hronov velmi silné družstvo mužů, které úspěšně působilo několik let v tehdejší třetí nejvyšší celorepublikové soutěži (Januš, Němec, Holeček, Zima, Novák, Čejchan, M. Dítě, Straka, Barda, Pražák, Z. Dítě, Kulovaný). V důsledku generační obměny se družstvo v letech šedesátých vrátilo do krajského přeboru. Hronovské ženy se v té době pohybovaly mezi krajskými a okresními soutěžemi.

Ve druhé polovině šedesátých let vychovával skvělý trenér Josef Téra velmi úspěšné družstvo dorostenců, které se stalo základem hronovského mužského volejbalu v následujících dvaceti letech. V roce 1969 postoupili dorostenci do 1. ligy, jejíž skupinu v roce 1970 vyhráli. Na turnaji o titul přeborníka Československa v Prievidzi obsadili sedmé místo (Středa, Leden, Frýba, Thér, Šolín, Kymr, Šnajdr, Jeřábek, Pavel). Za tehdejší hronovský dorost startoval budoucí extraligový hráč Jaroslav Šolín a zejména nejúspěšnější hronovský odchovanec, reprezentant Karel Jeřábek, jeden z nejúspěšnějších smečařů v historii českého i československého volejbalu. Pro připomenutí rozporupné osobnosti Karla Jeřábka si dovoluujeme citovat část „vyznání“, které mu v publikaci „Volejbalové trůny a kanály“ (2002) věnoval jeden z jeho spoluhráčů Zdeněk Haník: „Byl někdy neurvalý, často se neovládl a nebyla to ani pěkná podívaná ... Ale ať seděl v hale kdokoli, volejbalový odborník, fajnšmekr či ženská, která si odskočila od vaření knedlíků, ti všichni seděli na volejbalovém zápase jako přikovaní. Karel hrál, dirigoval, bavil se s diváky, hádal se s rozhodčími, „házel oči“ na krásné holky. Každý jiný by ztratil koncentraci, Karel ani náhodou, vše to tam patřilo a bylo součástí velkolepého představení. Kdykoliv by se některý z mých spoluhráčů během zápasu bavil přes síť s protihráči, šílel bych vzteky a ten dotyčný by asi nezapomněl, co bych mu lál. U Karla to bylo součástí jeho projevu. Nikdy jsem nezapochyboval o tom, že po dvou větách, které laškovně vymění se soupeřem, je schopen příštím úderem mu urazit hlavu. Spojilo se to u něj všechno, byl to určitě nejlepší smečař, s nímž jsem hrál, a jeho hra byla navíc krásná, elegantní a strašně přesvědčivá. V životě i trošku kličkoval, ale na hřišti nelhal, jeho náruživost umlčela všechny pochybnosti... V letech 1983-86 jsem hrál v Nymburce s největším volejbalovým

smečařem svého života a prožívali jsme tam krásné chvíle. Nymburk je malé město a tisícové návštěvy dělaly fantastickou atmosféru. Musím ale přiznat, že ty návštěvy dělal Karel. V Nymburce se totiž nechodilo na volejbal, ale na Karla Jeřábka.“

Po návratu Jardy Šolína z extraligové Chemičky Ústí nad Labem měl Hronov opět velmi silný tým, který hrál celých dvacet let na špičce krajského přeboru a dvakrát mu unikl postup do 2. ligy o pověstný vlásek.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let vchoval trenér Zdeněk Frýba další velmi silnou generaci dorostenců, kteří dokázali v roce 1982 vyhrát slavný turnaj ve Dřevěnici, když ve finále porazili úřadujícího dorosteneckého přeborníka republiky z Olomouce. Hlavními oporami tohoto týmu byli budoucí extraligoví hráči Oldřich Koza, několikanásobný mistr republiky, který si v barvách Chemičky Ústí nad Labem zahrál i ligu mistrů a v pozdějších letech se stal mistrem světa veteránů v beachvolejbalu a Jan Ševců (deset let nastupoval v extralize za Liberec a Vítkovice).

V celém období od roku 1969 až do roku 1990 byly hronovské ženy tak trochu ve stínu úspěšných mužů a opět se pohybovaly mezi okresními a krajskými soutěžemi. Hronovský oddíl však vchoval několik velmi kvalitních hráček, které se podílely na ligových úspěších Rubeny Náhod. Jednalo se zejména o Elišku Markovou, Janu Kubečkovou a Zuzanu Hosnedlovou.

Po roce 1989 se hronovský volejbal nadechl k novému rozvoji. V roce 1993 se oddíl osamostatnil od TJ Hronov a přejmenoval se na Volejbalový klub. Došlo k výrazné generační obměně ve vedení klubu. Na přelomu osmdesátých a devadesátých let se trenéru Zdeňku Ambrožovi, od kterého později družstvo převzal Petr Šolín, podařilo vchovat další skvělou generaci dorostenců, kteří postoupili v roce 1991 do dorostenecké ligy a vytvořil základ pro budoucí postup mužů do 2. ligy. Sen několika mužských generací se splnil v sezóně 1996-97, kdy muži Hronova po více než třiceti letech opět postoupili do ligové soutěže, ve které startují až do současnosti. Nejúspěšnějšími byly ročníky 2001-02 (druhé místo), 2017-18 (druhé místo) a zejména 2018-19 (první místo a účast v kvalifikaci o postup do 1. ligy, hráči Andrys, Berger, Kubeček, Manych, Novotný, Tylš, Staněk, Martinec, Jiránek, Vaculík, Biško a trenér Houštěk).

V devadesátých letech i na počátku nového tisíciletí za Hronov nastupovali úspěšní odchovanci Jan Ševců, Olda Koza a krátkodobě i Karel Jeřábek a předávali svým následovníkům cenné zkušenosti.

Rok 2003 - muži Hronov
Springer, Staník, Široký, Šnajdr, Koza a Pelda,
Ševců, Daněk, Jiránek, J. Kubeček, trenéři Chmelař a Šolín

Ze stínu mužů začaly pomalu vystupovat hronovské ženy. „A“ družstvo hrálo od přelomu tisíciletí krajský přebor a trenéru Janovi Ševců se podařilo, ve spolupráci s tělocvikářkami z hronovské základní školy, vychovat skvělé družstvo juniorek. To postoupilo v roce 2006 do 1. ligy kadetek a následně hrálo i 1. ligu juniorek, kde patřilo ke špičce a v roce 2010 svoji skupinu suverénně vyhrálo. Děvčata postupně začala hrát i ženské kategorie a absolvovala fantastickou jízdu z okresních soutěží až do 1. ligy (2008 – krajský přebor druhé třídy, 2010 – krajský přebor první třídy, 2011–2. liga, 2013–1. liga). První ligu hrají hronovské ženy od roku 2013 až do současnosti. Po skvělých předválečných výkonech hronovských Sokolů se jedná o největší úspěch v historii volejbalu v Hronově. Kádr tvořily Frejková, Tučková, Zelená, Klimešová, Kuberová, Vajsarová, Manychová, Kaltová, Nývltová, Vacková, trenérem je J. Ševců.

Až do konce dvacátého století vládla volejbalu na Náchodsku Rubena Náchod. V novém jedenadvacátém století převzal její úlohu VK Hronov, který má v současnosti největší členskou základnu i největší počet družstev ve všech věkových kategoriích v okrese. Po Slavii Hradec Králové je druhým největším oddílem v Královéhradeckém kraji.

Nejstarší nalezená zpráva o volejbalu v **Broumově** pochází z archiválií místního kláštera z roku 1935 a uvádí se v ní, že volejbal byl součástí pravidelných slavností v Klášterním gymnáziu. Teprve v roce 1954 byla založena **TJ Spartak Broumov** a předsedou rekreačního volejbalu byl zvolen L. Mrština. Do roku 1961 ve volejbal hrál rekreačně a na různých turnajích, organizovaně hráli muži i ženy od roku 1962 v okresní soutěži. V roce 1965 postoupil tým žen (Kellerová, Pajkrťová, Kolencová, Nývltová, Streubelová, Fišerová, Alexandrová) vedený K. Černochem do krajského přeboru druhé třídy. Ten potom, střídavě s okresním přeborem, hrají dosud.

Broumovští muži po dlouholeté účasti v okresním přeboru se v roce 1984 probjovali do krajského přeboru druhé třídy. Hrajícím trenérem byl J. Nemeš, dále hráli bratři Streubelové, Hlavatovič, Háze, Flousek, Hrábek, Pohl, Košťál, Krtička st., Cvrček, Ducháč, Thér a Světlík, doplňovaní dorostenci Krtičkou ml., Graclem, Vojtěchem a Martincem. V roce 1993 mužstvo, které tvořili vlastní odchovanci bratři Streubelové, Hlavatovič, Flousek, Háze, Berka, Světlík, Krtička ml., Kolářský, Martinec a hráči z okolí Teichman, Biško, Micák, vedení trenérem Košťálem, postoupilo do krajského přeboru první třídy. Ten hrálo do roku 2001, kdy vinou zdravotních problémů několika hráčů a odchodu Streubela a Košťála z Broumova sestoupilo a zvolilo pokračování v okresním přeboru, kde hraje dosud.

Broumovskému volejbalu velmi pomohlo, hlavně v péči o mládež, otevření nové sportovní haly v roce 1995. Hlavní zásluhu na jejím postavení měl první „porevoluční“ starosta Broumova Zdeněk Streubel. Broumovští mají stále v okresních i krajských soutěžích několik družstev žáků, žákyň, dorostenců a dorostenek. Starali a starají se o ně trenéři Říha, manželé Streubelovi, Košťál, Krtička, Voborník, Martincová, Bartoň, Šlapková, Hašková, Stražilová a další.

Mezi významné osobnosti volejbalového oddílu je možno zařadit Zdeňka Streubela, Zdeňka Košťála, Jana Krtičku st., Josefa Pohla, Evu a Eduarda Cvrčkovi a Jana Krtičku ml., který to jako rozhodčí dotáhl do extraligy a na mezinárodní scénu.

Armádní sport byl nedílnou součástí volejbalu i v okrese Náchod. Dlouhou historii měla **Dukla Jaroměř**, několik let s druholigovou účastí, kterou úspěšně trénoval Vlasta Zavřel. Nejznámějším a nejúspěšnějším armádním oddílem v okrese Náchod se však stal **VTJ Blesk Nové Město nad Metují**, který byl převeden z Pardubic v roce 1978. Do roku 1981 účinkoval v krajském přeboru první třídy, což byla v té době velmi kvalitní a náročná soutěž. V roce 1982 si vybojoval účast ve 2. lize a v průběhu dalších let byl několikrát kousek od postupu do druhé nejvyšší soutěže – 1. ligy. Trenérem byl důstojník Jiří Teplý, sám výborný volejbalista.

Mužstvo Blesku si získalo velmi dobrou pověst i díky řadě vítězství na kvalitně obsazených turnajích (opakovaně Velká cena Prahy, Velká cena Plzně, dvojnásobné vítězství ve své kategorii ve Dřevěnici, prvenství na tehdy slavných a kvalitně obsazených turnajích v Hronově,

Náchodě a Čelákovících), velkým úspěchem bylo druhé místo na přeboru Československé armády v roce 1988.

VTJ Blesk organizoval ve spolupráci s vojenským útvarem v Novém Městě nad Metují a volejbalovým oddílem Rubeny Náchod výběr branců pro extraligová družstva Dukel (Liberec, Trenčín), policejních klubů (RH Praha, ČH Bratislava) a řadu dalších vojenských a policejních tělovýchovných jednot. Výběrů se účastnili trenéři až sedmnácti armádních týmů (jmenujme alespoň Karla Pauluse, Josefa Plašila, Josefa Smolku, Pavla Schenka), každoročně se o zařazení do některého z nich ucházelo sto šedesát až sto osmdesát branců.

Oddíl ukončil činnost v roce 1995 po reorganizaci armády.

Sezóna 1981–82 – VTJ Blesk Nové Město nad Metují
Vecke, Trnka, Hořejší, trenér Teplý, Šimeček, Hokeš, Klem a Pecka
Kupčík, Matys, Stránský, Hudík, Zoubek, Rohel

Po rozpadu vojenského oddílu VTJ Blesk se mužský volejbal přesunul do **Černčic**. Volejbal ženský fungoval dál přímo v **SK Novém Městě nad Metují**, kde družstvo žen hraje okresní nebo krajské soutěže do dnešních dnů. Systematická práce s mládeží začala ve městě až v roce 2010 vznikem nového oddílu **Volejbalové centrum nad Metují**. Oddíl pracuje s dětmi již od prvních tříd základní školy, ale nezapomíná ani na žákovský volejbal a dospělé. Snaží se věnovat nejen těm, kdo se chtějí věnovat volejbalu výkonnostně, ale i těm, kteří se chtějí volejbalem bavit – nabízí volejbal úplně každému. Za relativně krátkou dobu má působení oddílu i reálné výsledky – stočlenná základna dětí na ZŠ, pět oddílů minivolebalu a žákovský tým, páté místo v ČR v minivolejbalu, dvakrát první místo v krajském přeboru žáků a třetí místo v krajském přeboru žákyň.

V práci s dětmi se je zajišťován i doprovodný program. Jde v něm o typově „skautské aktivity“ zaměřené na utužení kolektivu, které sice s volejbalem nesouvisí, ale děti to milují. Lyže, voda, vandry, táboráky, dá se říci, že právě toto oddíl hodně odlišuje od jiných sportovních, a to nejen volejbalových oddílů.

První záznamy o volejbalové činnosti v **Jaroměři** se datují do roku 1923. V rozmezí let 1951-59 se v Jaroměři hrály krajské soutěže, volejbalové hřiště bylo tehdy situováno v místech dnešního atletického stadionu. V roce 1959 dochází k ukončení činnosti volejbalového oddílu. Důvodem byl odchod hráčů, ale především odchod vůdčí organizátorské osoby Zbyňka Suka z Jaroměře.

Po sedmi letech od zániku došlo v říjnu roku 1966 k historickému setkání dvou budoucích velkých osobností jaroměřského volejbalu, Stanislava Horáka a Ladislava Lebó. Těmto dvěma

nadšencům se podařilo shromáždit kolektiv hráčů, který usiloval o obnovení činnosti volejbalového oddílu a o navázání na úspěchy z let minulých. Historii novodobé činnosti oddílu je možné rozdělit do dvou časových celků. Prvním je období od obnovení činnosti v roce 1967 do roku 1989 a druhým od roku 1990 do současnosti.

V roce 1967 došlo k založení volejbalového oddílu při **TJ Jiskra Jaroměř**, prvním předsedou byl Ladislav Lebó, velký hráč a organizátor života oddílu. Družstvo mužů vzniklo v témže roce, družstvo žen a první dorostenci v roce 1970. Od roku 1973 se oddíl věnoval převážně mládežnickým dívčím kategoriím pod vedením trenérů Stanislava Horáka, Ladislava Marhy a dalších.

Muži hráli do roku 1985 převážně okresní přebor první třídy, do krajského přeboru druhé třídy postoupili v sezóně 1985-86. Z hráčů tohoto období jmenujme Václava Lebedínského, který byl čtyřikrát vyhlášen nejlepším hráčem okresu Náchod.

Ženy podobně jako muži hrály okresní soutěže a v sezóně 1984-85 postoupily do krajského přeboru druhé třídy. Z hráček pak byla nejvýznamnější osobností Milena Hradecká a po návratu z Náchoda, kde v letech 1978-85 hrála národní ligu, to byla Kamila Havrdová (Justová).

V mládežnických kategoriích dosáhli velkého úspěchu starší dorostenci vedení Zdeňkem Vágnerem, kteří v sezónách 1989-90 a 1990-91 hráli dorosteneckou ligu (druhá nejvyšší soutěž v Československu). V sezóně 1985-86 hrály dorosteneckou ligu rovněž starší dorostenky pod vedením trenéra Stanislava Horáka. Úspěchem zřejmě největším byl titul mistryň republiky, který získaly v roce 1998 kadetky.

Největších úspěchů dosáhl jaroměřský mužský volejbal po roce 1990. Postupně za muže začali nastupovat úspěšní dorostenci, po sezóně 1994-95 družstvo postoupilo do krajského přeboru první třídy, který v sezóně 2005-06 vyhrálo. Krajský přebor první třídy se v Jaroměři hrál do konce sezóny 2010-11. Od roku 2011 družstvo hraje náchodský okresní přebor, kde většinou bojuje o nejvyšší příčky.

Kolem roku 2009 - ženy Jaroměř

Trenér Havrda, Kasenčáková, Mikulková, Koláčná, Faltusová, Klepsová a trenérka Havrdová Hejzlarová a Hušková

Družstvo žen po obměně hráčského kádru na konci osmdesátých let hrálo krajské soutěže do sezón 1996-97 se střídavými úspěchy. Zlomovým okamžikem byl rok 2004, kdy se družstvo vrátilo do krajského přeboru druhé třídy, který suverénně vyhrálo a postoupilo do první třídy. V sezóně 2007-08 se ženy konečně dočkaly vytouženého cíle, po vítězství v krajské první třídě a výhře v kvalifikaci postoupily do 2. ligy. Po dvou úspěšných sezónách ve 2. lize přišla nabídka ČVS na účast v rozšířené 1. lize a Jaroměř tak postoupila ze třetího místa do druhé nejvyšší

soutěže. Postup z krajského přeboru do 1. ligy v pouhých třech sezónách se stal pro družstvo z malého města obrovským úspěchem i přesto, že účinkování v 1. lize trvalo jen jednu sezónu. Družstvo odehrálo celou soutěž pouze s vlastními odchovankyněmi, což je v 1. lize věc nevídaná.

Počátky volejbalového oddílu v **Jezbinách** se datují do roku 1990, kdy se začala scházet skupina nadšenců a volejbal hráli rekreačně. Ze začátku se účastnili různých turnajů smíšených družstev v okrese Náchod, od roku 1995 začali sami turnaje pořádat. Tradiční volejbalový turnaj smíšených družstev v roce 2020 oslavil pětadvacáté výročí a v oddílu jsou přesvědčeni, že se řadí mezi velmi kvalitně obsazené turnaje s dosahem i mimo okres Náchod. V posledních letech se ho účastní kolem šestnácti až osmnácti družstev, nejvíce jich bylo šestadvacet družstev. V areálu oddílu se v současné době nacházejí dva antukové kurty a dva kurty s umělým povrchem.

Družstvo mužů začalo hrát pravidelnou soutěž v roce 1996 a to třetí třídu okresního přeboru v Náchodě. V roce 2004 hrály dokonce tři mužské týmy, které startovaly ve všech třech třídách okresního přeboru. V letech 2010-13 hrálo mužské áčko v krajském přeboru druhé třídy.

Ženský volejbal začal v Jezbinách v roce 2000 vstupem do třetí třídy okresního přeboru v Náchodě. Od roku 2006 hrálo ženské áčko krajský přebor druhé třídy a své působení ukončilo v sezóně 2017-18 prvním místem. Od roku 2009 existuje družstvo žen B, které hraje druhou třídu okresního přeboru. Obrovským úspěchem žen bylo druhé místo v celostátním finále turnaje Asociace sportu pro všechny v roce 2004, které pořádala TJ Sokol Dřevěnice. Dalším velkým úspěchem „áčka“ bylo v roce 2009 vítězství v Královéhradeckém zimním poháru a následně i ve společném finále Královéhradeckého a Pardubického kraje.

Od roku 2003 se oddíl s drobnými přestávkami také účastní Amatérské volejbalové ligy, která se hraje v hale v Hradci Králové formou turnajů. V roce 2020 bylo na soupiskách oddílu zapsáno 39 aktivních hráčů.

Od počátku je volejbal v Jezbinách spojený především se jménem Luboš Koláčný ml., který je jedním ze zakládajících členů a v soutěžích aktivně startuje dodnes. O ženský volejbal se od počátku účasti v soutěžích zasloužila především Alena Podolníková ml.

Tělovýchovná jednota **Sokol Zbečnick** provozovala mužský volejbal už od šedesátých let minulého století jako svůj hlavní sport. Hrálo se na venkovních hřištích, koncem sedmdesátých let byla svépomocí vybudována ve Zbečnicku tělocvična. Mužské družstvo hrálo celá léta okresní přebor, jeden čas reprezentovala Zbečnick i dvě družstva mužů. V osmdesátých letech muži okresní přebor vyhráli, ale v kvalifikaci do krajské soutěže už neuspěli. V soutěži vesnických TJ se dostalo třikrát do celostátního finále, nejlepším výsledkem bylo páté místo. Začátkem devadesátých let se muži postupně rozpadli a přestali hrát soutěže.

V polovině osmdesátých let bylo založeno dívčí družstvo, od začátku let devadesátých postupně získávalo první úspěchy. V mládežnických a ženských soutěžích dosáhla zbečnická děvčata skvělých výsledků. Nejprve dívky v roce 1991 vyhrály okresní přebor v mladších žákyních, v dalším roce skončily druhé v krajském přeboru a v následujících dvou letech krajský přebor suverénně vyhrály. V roce 1993 dokonce vyhrály velký celostátní turnaj v Lanškrouně, který byl považován za neoficiální mistrovství republiky. V této neopakovatelné sezóně sehrály padesát zápasů ve všech soutěžích a turnajích a prohrály pouze jeden! Hlavní postavou stojící za výše uvedenými úspěchy byl trenér Ludvík Vlach.

V kategorii starších žákyň po druhém místě v krajském přeboru se účastnily Českého poháru, kde v roce 1995 obsadily skvělé čtvrté místo v konkurenci družstev z celé republiky. Později toto umístění zopakovala i další generace dívek, která dokonce jeden turnaj Českého poháru vyhrála.

V kategorii dorostenek se podařilo z krajského přeboru postoupit do 1. ligy, kde dívky působily čtyři roky, v posledních dvou obsadily třetí a druhé místo. Hrály také rok Český pohár mladších dorostenek, kde skončily páté. Další dvě generace dívek také postoupily do 1. ligy, ale tak

úspěšné už nebyly, později se nově hrála 1. liga kadetek a 1. liga juniorek, kde dívky skončily vždy v polovině tabulky.

Rok 2003 - ženy Sokol Zbečnick
Trenér Beránek, Závorková, Nágelová, Brátová a Rojšlová
Posejpalová, Vlachová a Burketová

Nejvýrazněji bylo vidět úspěchy oddílu v kategorii žen. Během několika roků ženy postoupily z okresního přeboru druhé třídy až do krajského přeboru. První pokus o postup se nezdařil, ale za rok už ženy Zbečnicka postoupily z kvalifikace do 2. ligy. Zde bojovaly čtyři roky, postupně se zlepšovaly – osmé, čtvrté, třetí místo a čtvrtý rok dokonce ligu vyhrály. Na přelomu tisíciletí tedy sehrály kvalifikaci o 1. ligu a uspěly. V následujících dvou letech bylo družstvo na výkonnostním vrcholu, první rok skončilo sedmé a posléze dokonce čtvrté v 1. lize! V té době to znamenalo celkově dvanácté místo v celé republice. V dalších dvou letech se už tak nedařilo, družstvo se postupně rozpadlo, další generace už nedokázala navázat na úspěchy svých předchůdkyň, když neměla na tuto vysokou soutěž potřebnou kvalitu. Ženy Zbečnicka postupně opustily 1. i 2. ligu, nejlepší hráčky odešly kvůli neshodám či vážnějším zraněním. Další hráčky ještě rok ženskou soutěž udržovaly, ale pak po dohodě přestoupily do Hronova či Červeného Kostelce.

Od roku 2011 se oddíl věnuje pouze výchově mladých volejbalistek, podařilo se ještě jednou vyhrát krajský přebor mladších zákyň a získat stříbrné medaile ve stejné soutěži zákyň starších, vychovat další dvě družstva zákyň, která oddíl po dohodě převedl pod VK Hronov. V současné době už ve Zbečnicku pouze trénují mladší a starší zákyňe, soutěže ale hrají za VK Hronov.

Volejbalový oddíl **TJ Sokol Velký Dřevíč** byl založen v roce 1974. V tomto roce sehrálo družstvo mužů několik přátelských zápasů a v roce 1975 se přihlásilo do okresního přeboru třetí třídy. V dalších letech pak následovala družstva žen, dorostenců, dorostenek, žáků i zákyň. Řadu let měl Velký Dřevíč v soutěžích po dvou družstvech mužů i žen. Družstva většinou startovala v soutěžích okresu Náchod, ale několikrát nakoukla i do soutěží krajských.

Od roku 1976 až do nedávné minulosti pořádal TJ Sokol Velký Dřevíč vždy v srpnu populární turnaj mužů. V současnosti drží prapor dřevíčského Sokola družstvo žen, které startuje v okresním přeboru třetí třídy. Družstvo mužů bohužel zaniklo v roce 2018.

Volejbal pod hlavičkou **TJ ZŠ Česká Skalice** byl pokračovatelem dlouhé a úspěšné historie mužského volejbalu, který se hrával až do devadesátých let minulého století pod hlavičkou **TJ Jiskra Česká Skalice**.

TJ ZŠ Česká Skalice ve městě vznikla v roce 1987 a její hlavní zaměření byla sportovní a rekreační gymnastika. Založila ji Hana Staňková, která byla její předsedkyní. Přibližně v roce 1996 vznikl ženský volejbalový oddíl TJ ZŠ Česká Skalice, který hrál a trénoval na nových kurtech u sportovní haly v ulici Sportovní. Oddíl vedla a trénovala Hana Staňková až do roku 2014. Družstvo hrálo v soutěžích okresu Náchod. Začínalo ve třetí třídě a postupně se probíjelo až do třídy první, ve které startovalo v letech 2000-06. Následně pak v letech 2007-14 děvčata hrála druhou třídu okresního přeboru.

Volejbalistky hrály rovněž v Zimním poháru okresu Náchod a byly zvány na turnaje pořádané v okolních obcích. Zejména do Vlčkovice, Nového Města nad Metují, Velké Jesenice – regionální kolo České asociace sport pro všechny (ČASPV) a také do polských Marcinowic. Českoskalický pohár Míly Vaňkové vyhrály hráčky TJ ZŠ několikrát po sobě.

Volejbalový oddíl TJ ZŠ Česká Skalice zanikl v roce 2014, jeho pokračovatelem ve Skalici je oddíl **Ruchadlo Zájezd**, který se věnuje výchově mládeže.

První zmínka o založení oddílu odbíjené v rámci **TJ Slavoj Teplice nad Metují** je z 27. června 1950. V počátcích měl oddíl okolo dvanácti členů, ale v roce 1955 jich zůstalo pouze pět a oddíl zanikl. Po několikaleté přestávce došlo o oživení činnosti a v roce 1958 vznikla družstva mužů, žen a mladších dorostenek. Hrálo se na pískovém hřišti za školou nebo na hřišti u skal, byl však už připraven projekt na stavbu stadionu pro fotbal a odbíjenou. Stadion byl dokončen v roce 1960, kdy oddíl získal dvě antuková hřiště. Družstva z Teplic hrála většinou okresní přebor druhé nebo první třídy.

Pro oddíl byl důležitý rok 1983, kdy se podařilo svépomocí postavit pěknou klubovnu se šatnami, sprchami a sociálním zařízením. Během let se teplický volejbal rozrostl na dvě mužská a dvě ženská družstva, žáky a žákyňe.

V roce 2017 začala výchova těch nejmenších v minivolejbalu.

Stále existující oddíly, které však neposkytly materiály ke zveřejnění:

- TJ Sokol Josefov (družstvo mužů v okresní přeboru druhé třídy,
- SK Nové Město nad Metují (družstvo žen v okresní přeboru první třídy),
- TJ Sokol Studnice (družstvo mužů okresní přeboru první třídy a družstvo žen okresní přeboru druhé třídy),
- TJ Sokol Černčice (nemá družstvo v pravidelné soutěži, hraje se zde rekreačně a pořádá se letní turnaj),
- Sokol Dolní Radechová (nemá družstvo v pravidelné soutěži, pořádá letní turnaj),
- Česká Čermná (nemá družstvo v pravidelné soutěži, pořádá letní turnaj).

Zaniklé nebo neaktivní oddíly – Jiskra Adršpach, Sokol Babí, Sokol Bezděkov, Sokol Brzice, Jiskra Bukovice (hrával krajské soutěže a pořádal velmi významný turnaj), Sokol Červená Hora, Jiskra Česká Skalice, Sokol Horní Kostelec, Sokol Hoříčky, Sokol Jasenná, Sokol Velká Jesenice, Sokol Jetřichov, Sokol Lhota u Červeného Kostelce, Jiskra Machov, Lokomotiva Meziměstí, RH Náchod (Vysokov), Spartak Police nad Metují (velký oddíl hrával v devadesátých letech špičku kraje), Sokol Rychnověk, TJ Stárkov, Sokol Šonov u Nového Města nad Metují, TJ Velké Poříčí.

Z podkladů oddílů sestavil Martin Houštěk.

OKRES RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

O počátcích provozování volejbalu, jako kolektivní míčové hry, se v okrese Rychnov nad Kněžnou mnoho informací nedochovalo. Existují jen velice krátké a stručné archivní dokumenty, které se zmiňují o tom, že se volejbal objevuje mezi aktivitami v některých tělocvičných jednotách Sokola a Orla (1921 – Sokol Rychnov nad Kněžnou, Orel Rychnov nad Kněžnou, 1924 – Sokol Kostelec nad Orlicí, 1928 – Sokol Opočno a 1929 – Sokol Lupenice). V průběhu třicátých let minulého století se volejbal rozšiřuje do dalších míst (1931 – TJ Sokol Lipiny, Bystré, Častolovice, České Meziříčí, Jílovce, Ohnišov, Dobruška, Doudleby nad Orlicí, Slatina, Třebešov, Sněžné, Vysokoškolský sport Rychnov nad Kněžnou, Skaut Opočno, 1932 – Sokol Chleny a Sokol Kvasiny, 1933 – Sokol Solnice a SK Dobruška, 1934 – Sokol Rozkoš a Sokol Malá Černná, 1935 – Sokol Skalák Podbřezí). Volejbal byl provozován vesměs jako rekreační sport, týmy se utkávaly v přátelských utkáních a turnajích.

V období druhé světové války byla činnost sokolských jednot zakázána a pokud se volejbal hrál, bylo to povětšinou v trampských osadách a částečně v některých továrních sportovních klubech (1941 – F.K. Janeček Kvasiny Jawa, 1943 – SK Hányš Rychnov nad Kněžnou a SK Týniště nad Orlicí). Po osvobození v roce 1945 se znovu obnovila činnost některých jednot Sokola a Orla a ve druhé polovině čtyřicátých let vznikají nová volejbalová družstva (1946 – Sokol Vamberk, 1948 – Vojenská sportovní jednotka (VSJ) Rychnov nad Kněžnou, 1949 – Sokol Opočno a TJ Slavoj Opočno). Soutěže, které se v té době hrály, byly organizovány většinou turnajově, prostřednictvím Sokola, jako okrskové, župní a celostátní. Svazové mistrovské soutěže se v okrese dosud nehrály, sportuje se hlavně rekreačně. Družstva se účastní řady turnajů po širokém okolí (Kvasiny, Skuhrov nad Bělou, Náchod, Hroška, Hronov, Potštejn, Hradec Králové, Červený Kostelec, Police nad Metují, Bystré, Lichkov, Ústí nad Orlicí, Jablonné nad Orlicí, Žďár nad Orlicí a další místa).

Od roku 1950 se začíná hrát pravidelná mistrovská soutěž, a sice okresní přebor Rychnovska. První zmínkou je záznam v kronice volejbalového klubu Auto Škoda Kvasiny, že volejbalisté tehdejšího Spartaku Kvasiny se stávají v roce 1953 okresním přeborníkem. Archivní záznamy o účastnících a výsledcích se však nedochovaly. Rokem 1958 se dostáváme do doby, o které máme vyprávění pamětníků. Takto popsal v roce 1983 svoje vzpomínky na počátek nové éry volejbalu na okrese Rychnov nad Kněžnou Mirek Dolek při příležitosti setkání pěti generací vambereckého volejbalu – citujeme z brožurky vydané při příležitosti pořádání tradičního „Turnaje pěti generací volejbalu v TJ Baník Vamberk: „S vambereckým volejbalem jsem se prvně setkal počátkem roku 1958 po návratu z vojny. V té době na okrese mnoho družstev, která hrála soutěže, nebylo, jen Kvasiny, Vamberk a Skuhrov. Okresní přebor se nehrál, o mládežnických družstvech ani nemluvě. Ve Vamberku v plné slávě zářily hvězdy jako Peřina, Vyskočil, Zahradník Josef (učitel), Petržela, Suchomel, Zahradník Karel, Urbánek a Erban. Volejbal uměli hrát velmi dobře, a tak pro nás bažanty mnoho příležitostí ke hře nebylo. Trénovalo se, hrálo v krajském přeboru, na turnajích a převážně úspěšně. Pak přišel v roce 1960 moment, který znamenal určitý přelom jak v historii vambereckého volejbalu, tak i v okresním měřítku. Pro neplnění péče o mládež byl Baník Vamberk z krajského přeboru mužů vyloučen a vrátit se zpět znamenalo vyhrát okresní přebor. Ten však v té době vůbec neexistoval a také mládež musela být. Byli jsme to tenkrát my, kteří jsme zagitovali B družstvo Kvasin, Čestice a Duklu Rokytnice v Orlických horách k účasti v okresním přeboru. Znamenalo to i ustavit okresní volejbalovou sekci při OV ČSTV, a tak jsem se dílem okamžiku stal najednou předsedou tohoto orgánu, předsedou oddílu Baník Vamberk i trenérem nově utvořeného dorosteneckého družstva. Návrat do krajského přeboru se samozřejmě povedl a také dorostenci hráli na špici krajského přeboru.“.

Na tomto místě je třeba poznamenat, že od roku 1960 volejbal na okresní úrovni doznával značného rozvoje. Postupně, v různých časových údobích, se aktivovaly některé dříve existující oddíly a také vznikaly nové (Potštejn, VTJ Rychnov nad Kněžnou, Peklo nad Zdobnicí, Chleny, Kostelec nad Orlicí, Třebešov, Olešnice v Orlických horách, Lupenice, Žďár nad Orlicí, Bystré, Doudleby nad Orlicí, Spartak Rychnov nad Kněžnou, v Týništi nad Orlicí Spartak i Dukla, Borohrádek, Albrechtice nad Orlicí, Deštné v Orlických horách, VTJ Dobruška

a další). Hrály se okresní soutěže mužů ve dvou třídách, okresní přebor žen, žáků, žaček a dorostenců. Stabilizuje se okresní volejbalová sekce, zapojují se jako funkcionáři aktivní i bývalí hráči z oddílů, jako Evald Dvořák a Míla Chaloupka z Kvasin, Jirka Teplý z VTJ Rychnov nad Kněžnou, Sláva Čepelka z Čestic, Jirka Matyáš z Potštejna a další. Fungují odborné komise, organizují se školení rozhodčích a trenérů a volejbal se na okrese stává po fotbale druhým nejrozšířenějším sportem.

Rok 2015 - muži Baník Vamberk, přeborník kraje
P. Hynek, F. Hynek, T. Dolek, Bolehovský, Krásný a V. Kaplan,
dole Krpač, T. Kaplan, Šípek a Novák

Soutěží na různých výkonnostních úrovních se v okrese pravidelně zúčastňuje kolem padesáti družstev. Silně narostl počet družstev mládeže hrajících okresní přebory, především v chlapecké kategorii. Okresní přebor žáků hrálo až deset družstev, čtyři družstva dorostenců a tři družstva žaček. Kromě mistrovských soutěží jsou pořádány také různé soutěže nemistrovské, v té době občas na počest různých politických výročí, hrají se také soutěže SHMP (Sportovní hry mládeže a pracujících) a také Středoškolské hry. V letech konání Celostátních spartakiád jsou pořádána okresní kola spartakiádních soutěží ve volejbalu. Volejbal si získává velkou popularitu v odborovém hnutí.

V okrese jsou pořádána například finálová kola pracovníků České banky v Rychnově nad Kněžnou, Elitexiáda pracujících v textilním průmyslu v Týništi nad Orlicí, Okresní kola pedagogických pracovníků ve Vamberku a krajské kolo v Lupenici a další. Kromě toho pořádají oddíly celou řadu letních turnajů, když některé z nich se časem staly velice populární. Jmenovat si zaslouží alespoň tradiční letní turnaje v Kvasinách pro dospělé i mládež, jarní turnaje v Česticích rovněž pro mládež i dospělé a také srpnová Národní finále vesnických a zemědělských družstev, srpnové turnaje Vamberecké léto na koupališti, letní turnaje o Chlenskou husu a každoroční turnaj na konci prázdnin pro všechny kategorie Volejbalová Lupenice. Řada dalších oddílů se na organizaci turnajů také podílela, i když třeba nepravidelně (Potštejn, Žďár nad Orlicí, Skuhrov, Týniště nad Orlicí, Doudleby nad Orlicí a jiné).

Blíže k Česticím – od roku 1976 se zde – na střídačku s Hodslavicemi – hraje finále republikové soutěže vesnických a zemědělských družstev mužů a žen. Na začátku devadesátých se úsilím zejména Slávy Dvořáka a Mirka Charváta podařilo toto zajímavé měření sil vesnických týmů udržet. Hraje se až do dnešních dnů. Kromě výše zmíněných funkcionářů je třeba zmínit i Standu Vilímka, Oldřicha Čepelku či Mílu Sršně.

Rok 1982 – turnaj vesnických družstev v Česticích

Celé poměrně dlouhé období let sedmdesátých, osmdesátých a devadesátých je v písemných i ostatních archívních materiálech zastoupeno velice sporadicky. Na okresní úrovni je patrný stálý, i když již ne tak, jako dříve, postupný růst členské základny, vznik nových oddílů i družstev v soutěžích a také rozvoj a stabilizace funkcionářského aktivu v oddílech i výboru volejbalového svazu. Na úrovni krajské a vyšší hrají jak muži, ženy a dorostenci v období sedmdesátých lete především z oddílů Kvasin a Vamberka. Muži z Kvasin hrají dokonce v letech 1972 a 1973 2. ligu. Později se v krajských soutěžích objevují i družstva z Kostelce a z Chlen. V průběhu osmdesátých let je to především RH (později SKP) Rychnov, která je lídrem ve výkonnostním mužském volejbalu.

Je to především zásluhou Vaška Žabokrtského, tehdejšího předsedy STK OVS a také manažera oddílu RH Rychnov, že se hraje dokonce 1. liga mužů a také dorostenecká liga v Rychnově. Svým dílem k tomu přispěli také Vojta Ruprich, Standa Novák a Jarda Synek.

Rok 1996 – muži Auto Škoda Kvasiny

Trenér Daníček, Silbernágl, Ševců, Kubeš, Drejsl, Liška, Konárek a trenér Novotný, Pelda, Novotný, Lokvenc, Čihák, Kouřil, Němeček a Moravec (chybějí Kadavý a Erben)

V první polovině devadesátých let, také pod vlivem společenských změn, dochází i k postupnému útlumu činnosti oddílu SKP Rychnov, řada jeho ligových hráčů přestupuje do Kvasin a od roku 1992 je výkonnostní volejbal na rychnovském okrese spojen s oddílem Auto

Škoda Kvasiny. Po vítězství v krajském přeboru první třídy mužů v roce 1990 postupují Kvasiny do 2. ligy a hned následující rok do 1. ligy, kde setrvávají dlouhých šest sezón. Toto období volejbalu v Kvasinách je především spjato se jmény dlouholetých a volejbalu oddaných funkcionářů Jirky (Divocha) Novotného st., Lojzy (Ály) Vavery, Pepy Maška a dalších. V roce 1996 však Kvasiny odstupují z této soutěže z důvodů finančních, hráčských i organizačních a družstvo mužů nadále hraje pouze okresní přebor.

Ve druhé polovině devadesátých let se na volejbalové scéně postupně do popředí dostávají ženy z oddílu SK Záměl (vznikl v roce 1986) a zúročují dlouholetou práci trenéra Karla Mixy s kolektivem děvčat od žaček až do dospělosti. Od roku 1994 hrají oblastní přebor a od roku 2000 až do roku 2009 (s výjimkou dvou sezón 2002 až 2004) hrají velice úspěšně 2. ligu. Téměř ve stejné době přebírá štafetu nejvýše hrajícího družstva mužů Baník Vamberk. V roce 1995 vyhrává krajský přebor první třídy (v té době se ještě hrál na venkovních hřištích) a v sezóně 1995-96 hraje 2. ligu, i když jen jednu sezónu. Také zde je třeba vzpomenout práci Vládi Klára jako předsedy oddílu a Mirka Dolka staršího jako trenéra, který tuto generaci hráčů vychoval od žáků, přes dorost až do dospělosti. Při vzpomínkách na období let sedmdesátých, osmdesátých a devadesátých není možné nevzpomenout, kromě již zmíněných, funkcionáře v oddílech a jejich práce pro volejbal na Rychnovsku. Patří k nim zejména Mirek Charvát a Standa Vilímek z Čestic, Zdeněk Novák z Chlen, Láďa Hlavatý a Ivo Muthsam z Lupenice, Václav Cífka a Jaroslav Moravec z Kostelce nad Orlicí, Karel Hájek z Potštejna, Mirek Sedláček a Václav Krsek z Pekla nad Zdobnicí, Luděk Ruprich z Rychnova a také Zdeněk Houšťek a Tomáš Erben z Kvasin.

Sezóna 2001–2 - ženy SK Záměl

Trenér Mixa, M. Šabatková, Šejnová, Bolehovská, Michlová a vedoucí družstva Dvořák, Bursová, Marková, P. Šabatková, Židová, Klecandrová a Jindrová

Vstup do nového století i tisíciletí po roce 2000 byl pozitivně poznamenán nástupem výpočetní techniky a digitalizace značné řady činností i ve volejbalu. Počet oddílů se pohybuje trvale kolem dvaceti a okresní soutěže jsou družstva silně obsazeny. Hraje se přebor mužů s deseti družstvy, přebor žen s osmi družstvy a okresní soutěž druhé. třídy mužů s pěti družstvy.

Dostatečně početná je i skupina družstev mládeže, především děvčat. Okresní přebor žaček hraje deset družstev a prvně se objevuje soutěž v minivolejbalu také s deseti družstvy. Oblíbenou soutěží se na řadu let také stává Zimní pohárová soutěž pro muže i pro ženy. Mezi oddíly pracujícími především s mládeží, začínají promlouvat hlavní slovo dva oddíly z Rychnova nad Kněžnou – VKM Réma v dívčích složkách a VK Sport v chlapeckých složkách, což se brzy projevuje i v trvalé a úspěšné účasti v krajských i republikových soutěžích.

Rokem 2000 dochází také ke strukturálním změnám ve volejbalovém svazu. Původní regionální uspořádání do oblastí se mění na krajské uspořádání, a tak se i Východočeská

oblast dělí na Královéhradecký a Pardubický kraj. Okres Rychnov nad Kněžnou a jeho OVS se stává součástí Královéhradeckého KVS. Oproti dřívějším obdobím se projevuje stále menší ochota k práci ve výboru OVS. Ten je redukován na šest členů, svoji úlohu však zvládá, a navíc začíná pravidelně vydávat v elektronické verzi informační „Zpravodaj OVS Rychnov nad Kněžnou“. S postupně ubývajícím členskou i hráčskou základnou se účast družstev žen i družstev mládeže přesouvá do krajských i vyšších soutěží. Tento trend přetrvává i do posledního desetiletí. Pro stárnoucí a ubývající členskou základnu končí svou činnost a účast v soutěžích několik úspěšných oddílů – SK Záměl, Baník Vamberk, TJ Potštejn, TJ Peklo nad Zdobnicí, Dobruška, Sokol Albrechtice, Sokol Borohrádek. Pro okresní volejbal to znamená, že od roku 2010 se hraje již jen okresní přebor mužů, stále však setrvává aktivita oddílů při pořádání turnajů v Kvasínách, Chlenech a Lupenici a také celostátně známý mezinárodní turnaj dívek „Zmrzliňák“, pořádaný oddílem VKM Réma Rychnov nad Kněžnou, vždy na jaře v květnu v Lupenici. Do popředí zájmu se dostává volejbal také u populace nesdružené pod ČVS, ale pod hlavičkou AVL (Amatérské volejbalové ligy), turnaje smíšených družstev (4+2) a v našem okrese již známý „Chalupářský turnaj“ v Uhřínově. Velký zájem jsme od roku 2018 zaznamenali o okresní soutěž v minivolejbalu, kdy v sezóně 2019-20 byl počet startujících družstev dvaadvacet. Zasloužily se o to oddíly VKM Réma a VK Sport z Rychnova, VK AŠ Kvasiny, Spartak Opočno, DDM Týniště nad Orlicí, Sokol Doudleby nad Orlicí, ZŠ Rokytnice v Orlických horách.

Turnaj v Lupenici – Zmrzliňák 2009

Při pohledu zpět na posledních dvacet let je nezbytné připomenout ještě několik informací, které jsou spojeny s historií volejbalu na rychnovském okrese. V roce 2001, 28. srpna v Rychnově nad Kněžnou, ve sportovní hale místního gymnázia, se uskutečnilo přípravné exhibiční utkání mezi reprezentačními týmy mužů ČR a Japonska. Českou reprezentaci do Rychnova přivedl jako hlavní trenér Zdeněk Haník, rychnovský rodák, který právě zde, v dětském věku, s volejbalem začínal. Volejbalová osobnost, na níž jsme my, volejbalisté Rychnovska, hrdí a která je volejbalové veřejnosti známá jako bývalý český volejbalový reprezentant, trenér národních družstev Česka a Rakouska, v letech 2010–2017 předseda Českého volejbalového svazu a od roku 2016 místopředseda Českého olympijského výboru. Podruhé přivedl Zdeněk Haník reprezentační družstva ČR a Japonska do Rychnova 22. srpna 2014, tehdy jako úřadující předseda ČVS a opět to byla pro příznivce volejbalu na Rychnovsku

krásná podívaná. Aby výčet významných volejbalových událostí v posledních dvou dekadách byl úplný, je třeba vzpomenout také finále mistrovství republiky Antukové volejbalové ligy v letech 2007 a 2008 ve Vamberku na koupališti, úspěšně zorganizované Petrem Klárem a volejbalisty Baníku Vamberk.

Rok 2014 - reprezentace Japonska v Rychnově nad Kněžnou

Přejme volejbalu při jeho stém výročí mnoho příznivců do dalších let a mnoho úspěchů na všech úrovních.

Zpracoval Mirek Dolek v listopadu 2020 s využitím archivních materiálů OVS Rychnov nad Kněžnou, VK AŠ Kvasiny, Baníku Vamberk, SK Záměl, Sokola Kostelec nad Orlicí a vlastních vzpomínek.

OKRES TRUTNOV

Podobně jako v jiných obcích se i v **Bílé Třemešné** volejbal začal hrát jako doplňková činnost v Sokole ve třicátých letech minulého století. V roce 1939 po příchodu středoškolského profesora Šolce do obce se ale začíná volejbal rozvíjet už systematicky a družstvo tvořené hráči Šolcem, Nádvorníkem, Horníkem, Exnerem, Plecháčem, Bémem a dalšími dosahuje řady úspěchů jak v přátelských utkáních, tak na řadě turnajů. Válka tento rozvoj zastavila, ale nedlouho po jejím skončení už je opět na cvičišti Sokola živo. Dospělí jsou inspirací pro skupinu žáků, kteří si vybudovali vlastní hřiště v lese pod tzv. Kostelcem a následně už jako dorostenci dostávají šanci doplnit družstvo mužů na některých turnajích. Prim v tom hraje Karel Paulus, který se také velice podílel na dosud nepřekonaném úspěchu třemešenského volejbalu a sice získal titul Přeborníka republiky staršího dorostu v roce 1951. Jeho spoluhráči tehdy byli Ponikelský, Voňka, Šorm, Pfaff, Hulík, Šimek, Bělina, vedoucí Blecha. Do této velké volejbalové party patřila i další jména, např. Karban, Žižka, Kopecký, Vála, Červinka, Petřík, Mann, Šmíd a Fejk. Družstvo mužů posílené některými dorostenci, v roce 1953 vyhrálo podruhé krajský přebor a hrálo kvalifikaci o 2. ligu. Neuspělo, bylo už oslabené o hráče odvelené na vojnu (Paulus, Šorm) do ÚDA Praha. Celou řadu let tento kolektiv postupně doplňovaný o nové generace hráčů poměrně úspěšně hrál v krajských soutěžích. Za zmínku stojí i to, že zcela běžné na utkáních byly i návštěvy několika desítek diváků, kteří hráče doprovázeli i na hřiště soupeřů. Družstvo mužů se také zapsalo do historie turnaje v Dřevěnici, když v roce 1956 vyhrálo hlavní kategorii.

Pozadu za mužskými týmy nezůstala v té době ani dívčí a ženská družstva. Pod vedením trenéra Šolce třemešenská děvčata ve složení Filipová, Bělinová, Šolcová, Krušinová, Dosoudilová, Šalandová, Kaisrová a Horníková získala titul přeborníka republiky mladších dorostenek. Toto družstvo doplněné staršími hráčkami Paulusovou, Petříkovou, Horákovou, Šecovou, Fejkovou, Kopeckou, Friedovou a Tázlerovou dosáhlo na začátku šedesátých let velkého úspěchu, když postoupilo do 2. ligy. I tento kolektiv ještě řadu let působil v krajských soutěžích.

V roce 1974 se sport v obci konečně dočkal nové tělocvičny, která splňovala podmínky i pro volejbal. To znamenalo rozšíření práce s mládeží a stávajícím hráčům kvalitní přípravu k účasti jak v okresních, tak i krajských soutěžích. Volejbal v té době i v rámci okresních soutěží vykazoval výbornou úroveň, neboť zde hrála řada týmů se zkušenostmi z vyšších soutěží. Hrálo se totiž ve všední dny, a to řadě hráčů vyhovovalo. Zároveň hráči, kteří měli stále vyšší ambice, hostovali v oddílech jiných TJ. Přesto jméno třemešenského oddílu stále znamenalo pojem v krajských soutěžích mužů i žen.

Bez velké pozornosti se začátkem nového tisíciletí začalo tvořit žákovské jádro pozdějších velkých úspěchů. Trenéři Petr a Martin Stránských dali šanci svým dětem a jejich kamarádům bavit se volejbalem a rozšíření o další děti a pomocníky Seifřta a Fialu, se začal tvořit tým, který nejprve v žákovských kategoriích naboural dosavadní nadvládu Slavie Hradec Králové a později získal i úspěch v juniorských kategoriích. Velice úspěšná byla třeba sezóna 2007-08, kdy starší žáci odehráli krajský přebor bez jediné porážky (šestatřicet utkání), úspěšně se zúčastnili přeboru republiky žáků a vyhráli i žákovskou Dřevěnici při účasti třiatřiceti družstev. Většinu utkání odehráli hráči J. Stránský, V. Baumelt, Fiala, Petřík, Seifrt, Hanzlík. Hned dalším rokem doplnění o hráče T. Baumelta, M. Stránského a další se jim podařilo zvítězit v kategorii juniorů a postoupit do 1. ligy! Další dvě sezóny se tak hrála velice úspěšně tato druhá nejvyšší republiková juniorská soutěž, v roce 2010 dokonce baráž o extraligu, následně pak i dvě sezóny krajský přebor mužů. Ten se podařilo v sezóně 2012-13 vyhrát s družstvem, jehož věkový průměr byl jen maličko přes jedenadvacet roků. Kvalifikace o 2. ligu mužů už ale byla neúspěšná a poté prakticky polovina týmu odešla do nově vzniklého VK Dvůr Králové nad Labem a hrála 2. ligu tam.

Oslabený zbytek družstva sice ještě odehrál dvě sezóny v krajské soutěži, ale po odchodu dalších hráčů skončil.

Prakticky ve stejném období se družstvo žen opět stalo trvalou součástí krajských soutěží. Pod vedením Martina Stránského ml. se kolem roku 2010 začalo tvořit solidní družstvo žákyň, které následně už jako kadetky hrálo i v Českém poháru a po vítězství v krajském poháru v roce 2013 hrálo i kvalifikaci o 1. ligu kadetek. V následujícím roce pak zahájilo vstup do soutěží dospělých a dodnes hraje jako B družstvo krajskou soutěž. V současné době tak nemá náš oddíl v kraji zastoupeno družstvo mužů, ale jako jediné dokonce dvě družstva žen.

Rok 2013 – juniorky Bílá Třemešná v krajském přeboru II. třídy
Trenér M. Stránský ml., Daňková, Bičíšřová, Černá, Žižková a Faktorová
Stárková, Soukupová, Vrabcová a Malá

Celou historii volejbalu v Bělé Třemešné provází péče o mládež. Mládež dřívější měla stále na očích své vzory, ta pozdější snahu pokračovat v tradici, ta současná pak využívá možností slušného vybavení a forem barevného minivolejbalu. Aktivita oddílu nejsou jen v soutěžních družstvech, ale také v podpoře veteránů a neregistrovaných volejbalistů. Za zmínku stojí také úspěchy družstev žen v národním finále vesnických družstev. Pokračovat v tradici a navázat na úspěšná období bude hodně těžké, ochotných a obětavých lidí ubývá!

Volejbal ve **Rtyni v Podkrkonoší** má bohatou historii. Významnými osobnostmi před rokem 1951, zejména pak v letech 1939-41, kdy se hrálo v Sokole, byli pánové Špriňar, Pitaš a Štěpán. Od roku 1951 se hrálo na učilišti zdejších uhelných dolů, byli to např. Machek, Lelek, Zákravský, Smola, Koštejn, Mařátko, Frýba, Štěpán a Křech. Někteří z nich pokračovali v okresní soutěži a v letech 1958-60 hráli krajskou soutěž. V roce 1973 nastupuje pomalu nová generace, např. Vik, Kábrt, Křech, hrají okres i krajskou soutěž. To vše do roku 1986, kdy dospělý mužský volejbal soutěžně končí a hraje se jen amatérské turnaje.

Družstvo žen hraje v několika soutěžích okresu a kraje, ale ženský volejbal ve Rtyni končí v sezóně 2017-18 účastí v krajském přeboru 1. třídy. Oddíl volejbalu ale stále pokračuje, zejména v soutěžích dětí, kde sbírá velmi dobré výsledky. Za těmito úspěchy stojí zejména Dana Vajsařová a Eva Hrabová.

Historii předválečných let volejbalu v **Úpici** se bohužel nepodařilo zjistit. Známé je jen jméno pana Práška z „Rokle“, kde se také nacházelo jedno hřiště, které bylo využíváno ještě po válce. Další hřiště byla „V písničku“ nad Krétou, Na Veselce a na Sychrově.

Známa historie poválečného vývoje volejbalu začíná v první polovině šedesátých let, kdy se hrálo za poštou na škvárovém hřišti. Šatny byly v suterénu školky Jaromír. V té době byla

v Úpici dvě mužstva, „A“ v krajském přeboru – Fingr, Zahradník, Gaisler, Karban, Prouza, Dohnal, Rudolf, Preclík, Andrlé, Mikan, Stuchlík, Václavík, Strnad a „B“ v krajské soutěži – Nymš, Vik, Pulkrábek, Melichar, Veverka, doplňovaní Dohnalem a Prouzou. Ke konci šedesátých let bylo hřiště na krátkou dobu přemístěno za internát Tonava, kde se hrál již jenom krajský přebor.

V té době byl předsedou pan Kábrt, který společně s panem Veverkou iniciovali stavbu nového hřiště u Tonavy, kde vznikly tři kurty s antukovým povrchem. Kurty byly vybudovány svépomocí členy klubu. Zde začala opět hrát dvě mužstva. Jedno bylo na krajské úrovni, to druhé hrálo okresní přebor doplněné o hráče Schredra a Hofmana. Po ukončení činnosti pana Kábrta byl zvolen předsedou pan Veverka. „A“ mužstvo se postupně omlazovalo. Začali hrát Borský, Kekrt, Petr a další.

V sedmdesátých letech také vzniklo ženské družstvo (trenér Veverka), které pouze asi jeden rok trénovalo. Z finančních důvodů nebylo přihlášeno do žádné soutěže a pak zaniklo. V letech 1977-78, kdy muselo každé družstvo na krajské úrovni mít mládežnické družstvo, vznikl dorost, který byl zařazen do krajského přeboru. Hráči tohoto týmu byli Fingr, Černý, Hylmar, Nymš, Kalousek, Píša, Melichar (pozdější reprezentant), Král, Hůlek, Vik, Zahradník, Bednář.

Volejbal se hrál pod hlavičkou Sokol Úpice, od roku 1963 do roku 1990 pod názvem Sparta Úpice, následně řada hráčů přešla do Sokola Malé Svatoňovice, kde se hrálo do roku 2019.

Oddíl v **Žacléři** založili v roce 1958 místní nadšenci a začala se psát historie, která trvá již dvaasedesát let. V roce 2008 slavnostně oslavili členové oddílu volejbalu padesát let trvání. První zápasy se hrály na hřišti dnešních tenisových kurtů, později na hřišti Pod Porcelánkou a v roce 1961 byl vybudován kurt v areálu u nemocnice. Druhý kurt pak byl brigádně postaven v roce 1965, zděná kabina a sociální zařízení následně v roce 1968. Není možné vyjmenovat členy oddílu, kteří se nejvíce zasloužili o vznik areálu u nemocnice, ale díky patří hlavně primáři Zourkovi, pánům Douskovi a Růžkovi, manželům Marholdovým, J. Rimlovi, M. Hynkovi, L. Pýchovi a dalším. V roce 1974 byl areál volejbalu u nemocnice vyhodnocen jako nejhezčí ve východočeském kraji a zveřejněn v týdeníku „Stadion“. Po ukončení činnosti v areálu u nemocnice všichni členové oddílu pod vedením M. Hynka začali budovat nový areál u hřiště kopané. Byly vybudovány dva volejbalové kurty, tři tenisové, nádherné kabiny a později i kurt na plážový volejbal. V roce 2006 v rámci oslav osmdesáti pěti let volejbalu v ČR žacléřský volejbal jmenován i knižně citován mezi pěti nejúspěšnějšími oddíly v rámci Královéhradeckého kraje. Na slavnostním zasedání v Hradci Králové byli KVS oceněni i členové oddílu J. Boháč, R. Schubert a H. Vlasáková.

Kolem roku 2012 - ženy Baník Žacléř
H. Vlasáková, Kohlíčková, Machová, Hofmanová a Horáčková,
P. Vlasáková, Kutíková a Jüstelová,

Ke sportovní činnosti – původně existovalo družstvo mužů, později také družstvo žen a po roce 1972 i družstva žáků, žákyň, dorostenek a neregistrovaných. Družstvo mužů vedl hrající trenér R. Leibner z Janských Lázní, který s sebou přivedl do Žaclěře i hráče Vinklera, Němečka, Smolíka a Boháče. Družstvo žen vedl trenér R. Walczak, družstva žáků a dorostu pak hlavně L. Králíček, R. Mazura, V. Mejtský a další. V oddíle působilo i několik rozhodčích, kteří pískali vyšší soutěže, a to L. Králíček, L. Pýcha, J. Rimpl a další. Předsedou oddílu byli M. Hynek, T. Kodet a po něm po dobu dvaceti let J. Boháč. Družstvo mužů postoupilo v roce 1969 do oblastního přeboru (dříve divize), kde si po dobu pěti let vedlo úspěšně. Ženy hrály mnoho let krajský přebor s dobrými výsledky. V Žaclěři se konalo i mnoho kvalitních i mezinárodních turnajů, kterých se zúčastnili i reprezentanti ČSSR Vápenka, Groessl, Fiala, Lebeda i další. V roce 1968 hrál v Žaclěři i národní tým Kuby, který se připravoval na mistrovství světa. Baník Žaclěř měl patnáct let také družební styk s družstvem Pedagogika později BSG Motor Lipsko a dále s týmem ze SRN Kempten.

Není možné popsat veškerou činnost oddílu Baník Žaclěř ale závěrem lze zhodnotit oddíl jako velmi úspěšný.

Vznik volejbalového oddílu ve **Dvoře Králové nad Labem** se datuje k roku 1931, kdy se stal součástí lehkotletického odboru SK Dvůr Králové nad Labem. Volejbal se však ve Dvoře Králové hrál už dříve, jak je patrné z městské kroniky. V roce 1923 byla při Sportovních hrách SK také předvedena „americká hra volejbal“ a v roce 1927 už bylo také vybudováno oficiální hřiště na starém sokolském cvičišti. Nejčastějšími soupeři byla mužstva z okolí (Lipnice, Bílá Třemešná). Rozvoji volejbalu v předválečné době pomohlo i vybudování kurtů na koupališti, kde zájemci čekali třeba i několik hodin, než se na kurty dostali. Dvůr Králové měl v té době několik družstev mužů – Sokol, SK družstva největších továren, tady JUTA a TIBA, což v různých podobách přetrvávalo až do roku 1961, kdy došlo ke sloučení v rámci TJ. V tomto roce také byl za přispění hráčů vybudován pěkný volejbalový kurt na stadionu 20. výročí osvobození, na kterém sestava ve složení Kopecký, Zapadlo, Brož, Tauchman, Lár, P. Jarý, J. Jarý, Balhar a Dvořák hrála vždy o přední místa v krajském přeboru. V roce 1966 přicházejí noví hráči a funkcionáři, především Jiří Suk, a oddíl začíná i s rozsáhlou péčí o mládež. Počáteční úspěchy mládežnických kategorií později pokračují i v kategoriích dorostu, kdy se někteří jedinci dostávají i do širšího juniorského výběru. Oddíl je velice úspěšný i v pořádání turnajů za účasti nejlepších družstev ČR, různých turnajů mládeže, dvorských podniků, deblů i smíšených týmů. Téměř pravidelně má oddíl zastoupení mezi nejlepšími sportovci města. Zajímavostí bylo i získání národního týmu Kuby k sehrání přátelského utkání v roce 1969. V družstvu v této éře hrají především Balhar, Richter, Brzlínek, Souček, Paulus, Šubrt, Martínek, Suk, Šourek a v některých letech vypomáhali i Třemešňáci Stránský, Ponikelský, Pokorný, Malát a trenér Šolc. Ve druhé polovině osmdesátých let však dochází ke stagnaci činnosti, i když stále především družstvo mužů bývá účastníkem krajských nebo okresních soutěží.

V roce 2013 dokonce hrozilo ukončení činnosti oddílu pod TJ, proto došlo z iniciativy hráčů Havla, Černého a Machka k založení **Volejbalového klubu (VK) Dvůr Králové**. Velkou podporu v letech 2013-14 věnoval majitel pivovaru pan Kirjakovski. Do klubu přešli někteří hráči z Bílé Třemešné, a tak byl připraven kvalitní kádr pro zastoupení ve 2. lize. Zároveň si klub stanovil za cíl rozšíření péče o mládež, spustil program barevného minivolejbalu, spolupráci se školami, sponzory a městem. To vše se daří, účast ve druholigové soutěži je i značným tahákem a díky rozšíření trenérského kádru o pány Hoška, Vidasova a paní Růžičkovou je možné působit i v soutěžích 1. liga juniorů, krajské soutěže mužů, kadetů a žákyň. Soudržnost klubu posiluje i pořádání každoročních letních soustředění a v letošním roce příměstského tábora. Klub má v současné době přes sto aktivních členů.

Muži Dvůr Králové nad Labem
J. Marx, M. Marx, Beneš, Jarolímek, Možíš,
P. Marx, Šimek, Havel, ??? a Bořek

První zmínka v historii trutnovské tělovýchovy a volejbalu je z roku 1929, kdy cvičící členstvo jednoty **Sokol Trutnov** vyslovovalo přání upravit letní cvičiště pro „podbíjenou“. Od roku 1932 se ujal název odbíjená. První zápas byl sehrán v Úpici 1.6.1932.

Změna názvu na **Lokomotivu Trutnov** se s největší pravděpodobností váže k létům kolem 1951, kdy byly zřízeny Dělnické sportovní organizace (DSO) a jednoty a oddíly byly přejmenovávány podle rezortů, např. Spartak, Slavoj Slovan, Jiskra nebo Lokomotiva.

V průběhu let trutnovský volejbal zaznamenal řadu úspěchů, když hlavně ženy a dorostenky hrály v různých obdobích 1. a 2. ligu žen a dorostenek. V roce 2005 družstvo dorostenek na mezinárodním turnaji v holandském městečku Middelbeers obsadilo třetí místo mezi sto čtyřiceti šesti účastníky ze sedmi zemí Evropy.

Kolem roku 2007 - ženy Lokomotiva Trutnov
Makovská, Kubešová, Hanušová a Tučková
Zahrádecká, Loudová, Holubcová, Jüstelová a Gaborčáková

Z řady turnovských odchovanců dosáhli v minulosti se svými kluby největších úspěchů několikanásobní mistři ČSSR i ČR Milan Nosek (RH Praha), Petr Zelenka (Jihostroj České Budějovice) a Jiří Petrasch (Dukla Liberec, Polsko, Německo, Rakousko). Z žen pak několikanásobná mistryně Francie a vítězka ligy mistryň s francouzským družstvem Cannes Kateřina Bucková a současná hráčka KP Brno a širšího kádru reprezentace ČR Denisa Pavlíková (ročník 2001), která prošla všemi mládežnickými reprezentačními výběry ČR.

Nemůžeme zapomenout na rozhodčího a trenéra Vladimíra Lajského, který to s píšťalkou dotáhl až do extraligy.

Začátky volejbalu v **Janských Lázních** se vážou k roku 1971. Tehdy se kolem Rudolfa Leibnera sešla parta hráčů Němeček, Vrbenský, Winkler, Pastierik, Smolík, Hlaváček, Myška, Wurbst, Skála, Drahotský a Veselý. Kromě volejbalu se hráči věnovali pořádání tanečních zábav a provozování lyžařského vleku. V roce 1974 vybojovali postup do krajského přeboru druhé třídy a později i postup do krajského přeboru první třídy. V nejvyšší krajské soutěži ovšem pobýli krátkou dobu. Kromě krajské soutěže se pravidelně zúčastňovali i klasických volejbalových turnajů v Dřevěnici, Radčicích, Vranově, Kvasinách a také ve Vyšných Hágách v Tatrách a Brandenburg (NDR). V osmdesátých letech přišli další hráči Malát, Lev, Sykora, Kašpar, J. a B. Kornfeldovi, Hanák, Sirka, Bečvář.

První volejbalový kurt, kde se hrálo, byl v Janských Lázních za Kolonádou. Po třech letech se kurt přestěhoval na legendární místo pod Lesní dům „Rudá hvězda“. Zápasy měly výbornou diváckou kulisu, kterou vytvářeli domácí fanoušci spolu s pacienty lázeňské léčebny. Tréninky v zimním období se musely z důvodu rozměrově nevyhovující Sokolovny přemístit do Svobody nad Úpou a Horního Maršova. Koncem osmdesátých let tým sestoupil do okresního přeboru, kde pak hrál dlouhá léta.

Další etapa začala stěhováním volejbalového kurtu v roce 1995 pod hotel Siréna. Tam se sešla nová parta kolem dlouholetého kapitána Slávy Hůlka a v roce 1997 si vybojovala postup do krajského přeboru druhé třídy. Zasloužili se o to hráči M. Hůlek, Slezák, Burda, Gebrt, Fiedler, Dušek, J. a B. Kornfeldovi, Kašpar, Sýkora a Poláček. Po pěti letech si hráči vybojovali další postup, a to do krajského přeboru první třídy. Nejvyšší krajská soutěž se už v této době hrála v tělocvičně, což v Janských Lázních nebylo možné a janskolázeňský volejbal se přestěhoval do 5. ZŠ V Domcích Trutnov. Tam družstvo našlo zázemí k mistrovským zápasům i k tréninkům a po doplnění (Hanuš, Schubert, Rájek, Paulik, Haufer) se po dvou sezónách začalo v soutěži prosazovat a více než deset let hrálo na předních místech této soutěže.

Rok 2004 - muži Janské Lázně
Haufer, Borkovec, Gebrt, Rájek a M. Hůlek
Hanuš, Slezák a K. Hůlek

Fanoušci z Janských Lázní si zvykli dojíždět do Trutnova a spolu s fanoušky místními vytvořili skvělou diváckou kulisu. Hostující celky si tak z tělocvičny 5. ZŠ moc bodů neodvážely. Před třemi roky družstvo účinkování v krajském přeboru první třídy ukončilo z důvodu malého počtu týmů v soutěži a minimálního počtu vlastních hráčů. V šesti statečných se krajská soutěž opravdu hrát nedá. Po ukončení úspěšné mise v krajském přeboru družstvo plynule přešlo do Trutnovské volejbalové ligy amatérů smíšených družstev (TVLA), kde se přirozeně rozdělilo

do více týmů. Hlavní jádro však zůstalo pospolu a soutěž dvakrát vyhrálo. Loňský ročník byl opět skvěle rozehrán, leč Covid-19 vše překazil.

Ze vzpomínek zpracovali Láďa Ott, Vašek Veverka, Jiří Boháč, Sláva Hůlek a Martin Slezák.